

Projekt poľnohospodárskej rekultivácie k. ú. Tomášov

Zámer vypracovaný podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Obsah	
I. Základné údaje o navrhovateľovi	5
I.1. Názov (meno).	5
I.2. Identifikačné číslo.	5
I.3. Sídlo.	5
I.4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa.	5
I.5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.	5
II. Základné údaje o navrhovanej činnosti	5
II.1. Názov.	5
II.2. Účel.	5
II.3. Užívateľ.	5
II.4. Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti a podobne).	6
II.5. Umiestnenie navrhovanej činnosti (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo).	6
II.6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1: 50 000).	6
II.7. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.	7
II.8. Opis technického a technologického riešenia.	7
II.9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite (jej pozitíva a negatíva).	10
II.10. Celkové náklady (orientačné).	10
II.11. Dotknutá obec.	11
II.12. Dotknutý samosprávny kraj.	11
II.13. Dotknuté orgány.	11
II.14. Povoľujúci orgán.	11
II.15. Rezortný orgán.	11
II.16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.	11
II.17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.	11
III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	11
III.1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti].	11
III.1.1. Geologické a geomorfologické pomery	11
III.1.2. Pedologické pomery	12
III.1.3. Hydrologické pomery	13
III.1.4. Klimatické pomery	14
III.1.5. Fauna a flóra	15
III.1.6. Chránené, vzácne a ohrozené druhy a biotopy	17
III.1.7. Chránené územia	17
III.2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria.	20
III.2.1. Štruktúra krajiny, krajinný obraz	20
III.2.2. Stabilita a ochrana	20
III.2.3. Scenéria krajiny	20

III.3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia.	21
III.3.1. Obyvateľstvo	21
III.3.2. Infraštruktúra	22
III.2.3. Kultúrnohistorické hodnoty územia	22
III.4. Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia.	25
III.4.1. Znečistenie horninového prostredia a kontaminácia pôd	25
III.4.2. Ovzdušie	25
III.4.3. Hluk	26
III.4.4. Radónové riziko	26
III.4.5. Povrchové a podzemné vody	26
III.4.6. Odpady	27
III.4.7. Kvalita života obyvateľstva vrátane zdravia	27
IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie.	29
IV.1. Požiadavky na vstupy (napr. záber pôdy, spotreba vody, ostatné surovinové a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky).	29
IV.1.1. Záber pôdy	29
IV.1.2. Spotreba vody	29
IV.1.3. Surovinové a energetické zdroje	29
IV.1.4. Dopravná a iná infraštruktúra	30
IV.1.5. Nároky na pracovné sily	30
IV.1.6. Iné nároky	30
IV.2. Údaje o výstupoch (napr. zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície).	30
IV.2.1. Zdroje znečistenia ovzdušia	30
IV.2.2. Odpadové vody	30
IV.2.3. Odpady	30
IV.2.4. Zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu	31
IV.2.5. Iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície	31
IV.3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie.	31
IV.4. Hodnotenie zdravotných rizík.	31
IV.5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti].	32
IV.6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia.	32
IV.6.1. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	32
IV.6.2. Vplyvy na ovzdušie	32
IV.6.3. Vplyvy na podzemnú a povrchovú vodu	32
IV.6.4. Vplyvy na pôdu	32
IV.6.5. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy	32
IV.6.6. Vplyvy na krajinu – štruktúru, a využívanie krajiny, krajinný obraz	33
IV.6.7. Vplyvy na územný systém ekologickej stability, urbánny komplex a využívanie zeme	33

IV.6.8. Vplyvy na kultúrne, historické pamiatky, paleontologické náleziská a významné geologické lokality	33
IV.6.9. Vplyvy na obyvateľstvo	33
IV.6.10. Významnosť a časový priebeh vplyvov navrhovanej činnosti	33
IV.7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice.	34
IV.8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území (so zreteľom na druh, formu a stupeň existujúcej ochrany prírody, prírodných zdrojov, kultúrnych pamiatok).	34
IV.9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.	34
IV.10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie.	35
IV.11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.	35
IV.12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi.	35
IV.13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov.	35
V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie (vrátane porovnania s nulovým variantom).	36
V.1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.	36
V.2. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.	36
V.3. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.	37
VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia	37
VII. Doplnujúce informácie k zámeru	38
VII.1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer, a zoznam hlavných použitých materiálov.	38
VII.2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru.	38
VII.3. Ďalšie doplnujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.	39
VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru	39
IX. Potvrdenie správnosti údajov	39
IX.1. Spracovatelia zámeru.	39
IX.2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa	39

I. Základné údaje o navrhovateľovi

I.1. Názov (meno).

Poľnohospodárske družstvo v Tomášove

I.2. Identifikačné číslo.

00190721

I.3. Sídlo.

Hlavná 111, 900 44 Tomášov

I.4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa.

Jozef Herics, predseda, tel.: 0905564504, e-mail: pdtomasov@gmail.com, Hlavná 111, 900 44 Tomášov

I.5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.

Ing. Patrick Lutter, tel.: 0903206424, e-mail: patrick.lutter@gmail.com, Hlavná 111, 900 44 Tomášov

II. Základné údaje o navrhovanej činnosti

II.1. Názov.

Projekt poľnohospodárskej rekultivácie k. ú. Tomášov

II.2. Účel.

Účelom navrhovanej činnosti je úprava a spätná rekultivácia pozemkov v užívaní Poľnohospodárskeho družstva v Tomášove zásypom terénu za použitia odpadov na povrchovú úpravu terénu. Predkladaný zámer má za úlohu posúdiť navrhované riešenie s cieľom minimalizácie vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a jeho zložky. Navrhovaná činnosť v dvoch variantoch rieši spätnú rekultiváciu poľnohospodárskej pôdy v k. ú. Tomášov. Na dotknutých pozemkoch prebiehala v minulom storočí ťažba štrku a pozemok ostal po ukončení ťažby nezrekultivovaný. Do vyťaženého priestoru sa začal neriadeným spôsobom navážať rôzny odpad. Cieľom rekultivačného projektu je uvedenie pozemku do stavu umožňujúceho jeho poľnohospodárske využívanie prostredníctvom technickej (zahrnujúcej odstránenie odpadu) a biologickej rekultivácie. Lokalita bola v minulosti čiastočne rekultivovaná.

II.3. Užívateľ.

II.4. Charakter navrhovanej činnosti (nová činnosť, zmena činnosti a podobne).

Charakter navrhovanej činnosti: nová

V zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je činnosť zaradená do odvetvia č. 9 - Infraštruktúra, položky č. 12 Zneškodňovanie odpadov (nezahrnuté v položkách 1 až 5 a 7), do časti B - zisťovacie konanie, bez limitu a ako rekultivácia podlieha zisťovaciemu konaniu podľa § 18 ods. (3) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

II.5. Umiestnenie navrhovanej činnosti (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo).

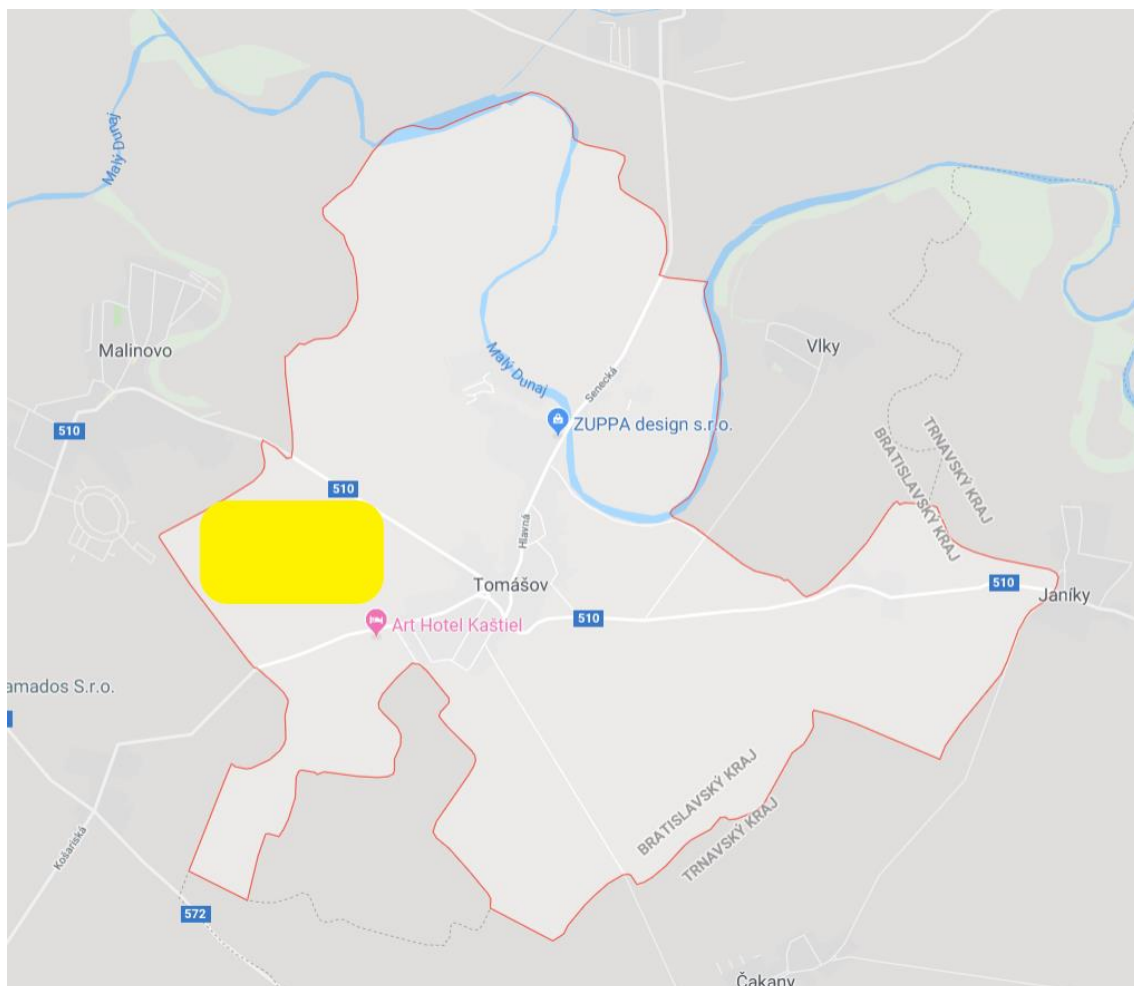
Kraj: Bratislavský

Okres: Senec

Katastrálne územie: Tomášov

Parcelné čísla Variant 1.: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376

Parcelné čísla Variant 2.: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2,1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376, 1377/2, 1377/3, 1378/1, 1378/2, 1378/3, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387/1, 1388/2, 1388/1, 1388/2, 1389, 1390/1, 1390/2, 1391, 1392, 1393, 1394

II.6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti (mierka 1: 50 000).

II.7. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.

Začatie prevádzky navrhovanej činnosti: ihneď po získaní príslušných povolení

Ukončenie prevádzky navrhovanej činnosti: po dokončení rekultivácie celého územia

II.8. Opis technického a technologického riešenia.

Navrhovaná činnosť v dvoch variantoch rieši spätnú rekultiváciu poľnohospodárskej pôdy v k. ú. Tomášov. Na dotknutých pozemkoch prebiehala v minulom storočí ťažba štrku a pozemok ostal po ukončení ťažby nezrekultivovaný. Do vyťaženého priestoru sa začal neriadeným spôsobom naväzať

rôzny odpad. Cieľom rekultivačného projektu je uvedenie pozemku do stavu umožňujúceho jeho poľnohospodárske využívanie prostredníctvom technickej (zahrnujúcej odstránenie odpadu) a biologickej rekultivácie. Projekt je spracovaný v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia tohto zákona na základe objednávky PD Tomášov, ktoré je užívateľom predmetného pozemku a po ukončení rekultivácie ho bude využívať ako orná pôda. Projekt obsahuje charakteristiku prírodných a pôdnych pomerov záujmového územia, technologický postup technickej a biologickej rekultivácie - spätnej rekultivácie poľnohospodárskej pôdy a ocenenie jednotlivých položiek rekultivácie. Cieľom realizácie projektu je poľnohospodárska rekultivácia v dvoch variantoch. Variant 1.: parcelné čísla 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376. Variant 2.: parcelné čísla 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376, 1377/2, 1377/3, 1378/1, 1378/2, 1378/3, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387/1, 1388/2, 1388/1, 1388/2, 1389, 1390/1, 1390/2, 1391, 1392, 1393, 1394. Na týchto pozemkoch prebiehala v minulom storočí ťažba štrku a pozemok zostal po ukončení ťažby nezrekultivovaný. Do vyťaženého priestoru sa začal neriadeným spôsobom naväzovať rôzny odpad. Zámerom rekultivácie je odstránenie nelegálnych skládok odpadu a znečistenej vrstvy zeminy, vyplnenie vyťaženého priestoru nekontaminovanou výkopovou zeminou a zmiešanými inertnými odpadmi zo stavieb a demolácií do úrovne okolitého terénu, na túto vrstvu sa rozprestrie humusová zemina schopná zúrodnenie v hrúbke cca 20 cm, čím sa dosiahne rekonštrukcia pôvodného pôdneho profilu (cieľ technickej rekultivácie). Takto upravený povrch bude následne biologicky rekultivovaný. Na dotknutých parcelách sa podľa Komplexného prieskumu pôd SR (KPP) a Bonitačného informačného systému nachádza pôda zatriedená do nasledovných pôdnych jednotiek: černozem typická plytká na štrkopieskových karbonátových aluviálnych sedimentoch, na rovine, stredne až silne skeletovitá v ornici, stredne ťažká - ľahšia (piesočnatohlinitá), na rovine, s kódom BPEJ 0032065. Ide o dvojhorizontovú pôdu s tenkým tmavým molickým černozemným humusovým horizontom s vysokým obsahom štrku v ornici a v podornici. Z agronomicko-pôdoznaleckého hľadiska patrí táto pôda medzi menej kvalitné pôdy a černozem typická karbonátová, ľahká - piesočnatá, vysychavá, bez skeletu ornici, hlboká, na rovine, s kódom BPEJ 0035001. Ide o stredne až menej kvalitnú pôdu, ktorej produkčný potenciál je limitovaný závislosťou od zrážkovej vody.

Technická a biologická rekultivácia poľnohospodárskej pôdy

Pri dočasnom odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel uloží orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy (príslušný pozemkový úrad) v rozhodnutí o odňatí povinnosť uviesť pred ukončením odňatia pôdy do pôvodného stavu - vykonať jej rekultiváciu. Rekultivácia sa vykonáva podľa rekultivačného plánu (projektu) podľa rozsahu a charakteru záberu (stupňa degradácie pôdy) a budúceho plánovaného využitia pôdy spravidla vo dvoch etapách:

Technická rekultivácia - jej cieľom je rekonštrukcia pôdneho profilu technickými prostriedkami. Pozostáva podľa charakteru pozemkov hlavne z odstránenia zbytkov stavieb a spevnených plôch a navezenia podorničia a humusovej zeminy - rekonštrukcie pôdneho profilu s následným urovnaním a skyprením.

Biologická rekultivácia - nasleduje po ukončení technickej rekultivácie, jej cieľom je oživenie biologických procesov v pôde podmieňujúcich pôdnu úrodnosť. Pozostáva z dodania organických a minerálnych hnojív a pestovania melioračných porastov - najčastejšie d'atelinotravných miešaniek, spravidla počas dvoch vegetačných období.

Cieľom spätnej rekultivácie poľnohospodárskej pôdy je uvedenie pozemkov, dočasne používaných na nepoľnohospodárske účely - ťažbu štrkov - do pôvodného stavu. Výsledkom rekultivácie bude rekonštrukcia pôdneho profilu (ornice a podornice) a obnova pôdnej úrodnosti do takého rozsahu, aby sa mohla antropicky poškodená pôda vrátiť do poľnohospodárskej pôdy podvodnom druhu pozemku a kvalite zodpovedajúcej kvalite pôdy pred odňatím. Povinnosť vykonať spätnú rekultiváciu vyplýva zo zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia tohto zákona a vo svojom rozhodnutí o dočasnom odňatí ju nariaďuje príslušný pozemkový úrad. Náklady na vykonanie spätnej rekultivácie znáša v plnom rozsahu investor. Rozsah a spôsob rekultivácie je stanovený podľa druhu rekultivovaného pozemku, kvality pôdy, charakteru nepoľnohospodárskeho využitia, rozsahu a doby trvania nepoľnohospodárskeho využitia pôdy. Rekultivácie je riešená v dvoch etapách v technickej a biologickej.

Technická rekultivácia spočíva v odstránení nelegálnych skládok odpadu, vyplnení odťaženého priestoru nekontaminovanou výkopovou zeminou a v následnej rekonštrukcii pôvodného pôdneho profilu s využitím humusovej zeminy schopnej zúrodnenia. Technická rekultivácia zahŕňa tieto operácie:

- Odstránenie odpadu a znečistených vrstiev pôdy.
- Zakládka vyťaženého priestoru nekontaminovanými výkopovými zeminami do úrovne okolitého terénu (na kompenzáciu sadania navážky), na spodnú časť je možné využiť inertný odpad, vrchná časť (min. 30 cm) musí byť tvorená čistou výkopovou zeminou.
- Rozprestretie zemín schopných zúrodnia (ornice = humusového horizontu) v hrúbke 20 cm a následné urovanie.

Technická rekultivácia sa bude realizovať v závislosti od dostupnosti zakládkových materiálov (vhodnej výkopovej zeminy a iných povolených druhov odpadov) postupne po etapách.

Po ukončení technickej časti rekultivácie musí byť povrch pôdy urovaný, bez hlbokých vyjazdených kolají a iných nerovností, pripravený na biologickú rekultiváciu.

Biologická rekultivácia nadväzuje na ukončenie technickej časti rekultivácie. Predstavuje komplex agromelioračných, agrotechnických a pestovateľských opatrení na obnovu a zlepšenie pôdnej úrodnosti a iných environmentálnych vlastností a funkcií pôdy. Zahrňuje najmä úpravu fyzikálnych, chemických a biologických vlastností pôdy - špeciálnu agrotechniku na úpravu pôdnej štruktúry, doplnenie organickej hmoty a živín organickým a minerálnym hnojením a pestovanie plodín na zelené hnojenie, cieľom je vytvorenie optimálnej pôdnej mikro a makroštruktúry, naštartovanie a podpora dôležitých vnútropôdnych procesov a kolobehov biogénnych prvkov.

Biologická rekultivácia zahŕňa tieto operácie:

Kyprenie pôdy na celej rekultivovanej ploche hlbokou orbou - je nevyhnutné na odstránenie zhutnenia pôdy spôsobeného mnohonásobnými prejazdmi mechanizmov pri rozvoze a rozprestieraní skrývkovej zeminy.

Postrek herbicídmi - chemické ničenie buriny (podľa potreby), ROUNDUP v dávke 4l/ha

Zvýšenie obsahu organickej hmoty - hnojenie maštalným hnojom v dávke 30 t/ha na celej ploche, rozmetanie hnoja a jeho zapravenie do pôdy orbou strednou.

Doplnenie základných živín, hnojenie priemyselnými hnojivami v dávke 150 kg NPK/ha, zapravenie priemyselných hnojív do pôdy.

Predsejbová príprava pôdy, sejba miešanky na zelené hnojenie, valcovanie.

Kosba miešanky na zelené hnojenie, posekanie, rozhodenie po povrchu pôdy a zaoranie strednou orbou.

Ukončenie rekultivácie, odovzdanie pozemkov do poľnohospodárskeho užívania, zaradenie do osevného postupu

Technická rekultivácia bude vykonávaná postupne v súlade s postupom zavážania vyťaženého priestoru vhodným materiálom po etapách. Biologická rekultivácia sa vykoná bezprostredne po ukončení technickej rekultivácie pri rešpektovaní agrotechnických termínov tak, aby nedochádzalo k zaburineniu rekultivovaných plôch.

Tab.: Povolené druhy odpadov pre technickú rekultiváciu

02 04 01	zemina z čistenia a prania repy
17 01 03	škridly a obkladový materiál a keramika
17 01 07	zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06
17 05 04	zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03
17 05 06	výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05

Variant 1

Parcelné čísla.: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376.

Projektovaný rozsah: 148 972 m²

Celkové množstvo materiálu (odpadov) potrebných na rekultiváciu: 550 000 m³ (cca. 825 000 ton materiálu na povrchovú úpravu terénu).

Variant 2

Parcelné čísla: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2,1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376, 1377/2, 1377/3, 1378/1, 1378/2, 1378/3, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387/1, 1388/2, 1388/1, 1388/2, 1389, 1390/1, 1390/2, 1391, 1392, 1393, 1394.

Projektovaný rozsah: 451 498 m²

Celkové množstvo materiálu (odpadov) potrebných na rekultiváciu: 750 000 m³ (cca. 1 125 000 ton materiálu na povrchovú úpravu terénu).

II.9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite (jej pozitíva a negatíva).

Navrhovaná činnosť v dvoch variantoch rieši spätnú rekultiváciu poľnohospodárskej pôdy v k. ú. Tomášov. Na dotknutých pozemkoch prebiehala v minulom storočí ťažba štrku a pozemok ostal po

ukončení ťažby nezrekultivovaný. Do vyťaženého priestoru sa začal neriadeným spôsobom naväzať rôzny odpad. Cieľom rekultivačného projektu je uvedenie pozemku do stavu umožňujúceho jeho poľnohospodárske využívanie prostredníctvom technickej (zahrnujúcej odstránenie odpadu) a biologickej rekultivácie. Potreba realizácie navrhovanej činnosti vyplýva zo súčasného stavu dotknutého územia, cieľom realizácie navrhovanej činnosti je dosiahnuť stav, kedy bude možné čo najefektívnejšie využívať jestvujúcu degradovanú poľnohospodársku pôdu. Realizácia navrhovanej činnosti nepredstavuje žiadne negatíva, pozitívom realizácie navrhovanej činnosti bude maximálne využitie pozemkov určených na poľnohospodársku výrobu.

II.10. Celkové náklady (orientačné).

135 000 EUR

II.11. Dotknutá obec.

Obec Tomášov

II.12. Dotknutý samosprávny kraj.

Bratislavský samosprávny kraj

II.13. Dotknuté orgány.

Okresný úrad Senec, odbor starostlivosti o životné prostredie
Okresný úrad Senec, pozemkový a lesný odbor

II.14. Povoľujúci orgán.

Obec Tomášov
Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie

II.15. Rezortný orgán.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

II.16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.

- Rozhodnutie o využívaní územia podľa zák. č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
- Udelenie súhlasu orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu podľa § 97 ods. 1 písm. s) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

II.17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.

Predložený zámer navrhovanej činnosti vzhľadom na rozsah a charakter navrhovanej činnosti nebude mať vplyv, ktorý by presahoval štátne hranice Slovenskej republiky.

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

III.1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti].

III.1.1. Geologické a geomorfologické pomery

Územie dotknuté navrhovanou činnosťou sa nachádza v západnej časti Žitného ostrova na úpätí Malých Karpát. Podľa geomorfologického členenia Slovenskej republiky patrí dotknuté územie do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská rovina, celku Podunajská pahorkatina a oddielu Trnavská pahorkatina (Mazúr, E. Lukniš, in Atlas krajiny SR, 2002). Z hľadiska geologických pomerov sa riešené územie nachádza v Podunajskej nížine na rozhraní Podunajskej roviny a Podunajskej pahorkatiny. Reliéf je rovinatý s minimálnymi sklonmi terénu. Geologická stavba širšieho okolia lokality je výsledkom tektonického poklesávania neogénneho podložia a synsedimentárnym vyplňovaním vznikajúcej panvy neogénnymi a následne kvartérnymi sedimentami (Antal, J. a kol., 2003). Z hľadiska inžiniersko - geologických pomerov sa íly a hliny zaraďujú do skupiny súdržných zemín, ktoré môžu dosahovať rôznu stupeň plasticity. Sú objemovo nestále, menia konzistenciu. V dôsledku toho sú náchylné na bobtnanie, zmršťovanie a premrzanie. V prípade spráši je potrebné počítať s možnosťou ich presadenia. Podmienky na zakladanie stavieb sú podmienené vhodné. V území sa môžu vyskytovať polohy s vyšším obsahom organických prímiesí. Pri obsahu 3 až 5% už ide o nevhodnú základovú pôdu.

Štrky a piesky sú zeminy nesúdržné, za sucha i v styku s vodou sú objemovo stále. Ak sú dostatočne uhlé, v prípade pieskov aj suché, kategorizujeme ich ako zeminy vhodné pre zakladanie stavieb.

Seizmicita územia

Podľa ČSN 73 0036 patrí záujmové územie do oblasti so seizmicitou 7° (MSK-64). Pravdepodobnosť zemetrasenia je raz za 80 rokov.

Zaťaženie územie radónom

Geokomplex a.s. Bratislava v rámci úlohy „Bratislava - životné prostredie - abiotická zložka“ (Bratislava 1993) realizoval na území hlavného mesa SR Bratislavy a jeho širšieho okolia radónový prieskum za účelom zistenia objemovej aktivity radóny v pôdnom vzduchu. V rámci toho prieskumu a jeho vyhodnotenia boli zostavené odvodené mapy radónového rizika v mierke 1: 50 000 a 1: 25000. Podľa uvedeného podkladu patrí okres Senec medzi okresy Bratislavského kraja s nízkym radónovým rizikom, iba oblasť Chorvátskeho Grobu patrí do oblasti vysokého radónového rizika. Na území obce sa podľa tohto materiálu vysoké a stredné radónové riziko nevyskytuje.

III.1.2. Pedologické pomery

Územie dotknuté navrhovanou činnosťou patrí do intenzívnejšie poľnohospodársky využívaných častí Podunajskej nížiny. Rozvoj veľkoplošného hospodárenia na pôde sa tu výrazne prejavil aj na zníženej ekologickej kvalite priestorovej štruktúry katastrálnych území jednotlivých obcí a ohrození priestorovej stability. Podľa charakteristiky bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ) sa poľnohospodárske pôdy nachádzajú v klimatickom regióne veľmi teplom, veľmi suchom, nížinnom, kde dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5 C je 242 dní. Priemerná teplota v januári je -1 až -2 C a priemerná teplota cez vegetačné je 16 až 17 C. Charakter klímy a reliéfu, vodný režim, pôdotvorný

substrát a vplyv vegetácie, ale hlavne dominantný faktor sedimentácie a vodného režimu na alúviu rieky Dunaj vytvorili v záujmovom území podmienky pre genézu pôd s dominantným pôdotvorným procesom hromadenia organickej hmoty - fluvizemí a černoziemí. *Fluvizeme* sa vyvinuli v nivách riek, kde je ich vývoj narušovaný záplavami. Fluvizeme sú genetickým pôdnym typom z hľadiska obsahu humusu, textúrneho zloženia, morfológie pôdneho profilu, úrodnosti i environmentálneho potenciálu veľmi variabilným. Do tejto skupiny patria úrodné orné pôdy horného Žitného ostrova i menej produkčné trávne porasty. Ich produkčný potenciál sa pohybuje v rozpätí 33 - 90 bodov (v 100 bodovej stupnici). Limitujúcim faktorom využívania fluvizemí býva zamokrovanie (oglejenie) až záplavy, obsah piesku a štrku v ornici, plytký pôdny profil (hĺbka profilu po horizont s obsahom skeletu nad 50% do 30 cm).

Černozeme vo všeobecnosti patria medzi naše najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy s hrubým humóznym A horizontom priaznivej štruktúry, ich kvalita a úrodnosť je limitovaná v prvom rade dostatkom vlahy (sú závislé na zrážkach), ale aj ich textúrnym zložením a hĺbkou pôdneho profilu (obsah piesku a štrku). V záujmovom území je pôdny typ černoziem zastúpený subtypmi vyvinutými na štrkopieskovom podloží s obsahom štrku a piesku v ornici podorničí, s plytkým pôdnym profilom, ktoré patria medzi menej kvalitné pôdy. Na parcelách č. 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376, 1377/2, 1377/3, 1378/1, 1378/2, 1378/3, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387/1, 13887/2, 1388/1, 1388/2, 1389, 1390/1, 1390/2, 1391, 1392, 1393, 1394 v k. ú. Tomášov sa podľa Komplexného prieskumu pôd SR (KPP) a Bonitačného informačného systému nachádza pôda zatriedená do nasledovných pôdnych jednotiek:

- černoziem typická plytká na štrkopieskových karbonátových aluviálnych sedimentoch, na rovine, stredne až silne skeletovitá v ornici, stredne ťažká - ľahšia (piesočnatohlinitá), na rovine, s kódom BPEJ 0032065. Ide o dvojhorizontovú pôdu s tenkým tmavým molickým černoziemným humusovým horizontom s vysokým obsahom štrku v ornici a v podornici. Z agronomicko-pôdoznaleckého hľadiska patrí táto pôda medzi menej kvalitné pôdy.
- černoziem typická karbonátová, ľahká - piesočnatá, vysychavá, bez skeletu ornici, hlboká, na rovine, s kódom BPEJ 0035001. Ide o stredne až menej kvalitnú pôdu, ktorej produkčný potenciál je limitovaný závislosťou od zrážkovej vody.

Realizácia opatrení technickej a biologickej rekultivácie v rozsahu a technologickom postupe podľa tohto projektu zabezpečí spätnú rekultiváciu poľnohospodárskej pôdy - jej uvedenie do stavu, v ktorom bude pôdu možné poľnohospodársky využívať.

Po ukončení všetkých projektovaných opatrení zabezpečí navrhovateľ v spolupráci s dodávateľmi a užívateľom pozemkov spracovanie „Protokolu o vykonaní a skončení rekultivácie“. Kvalita vykonania jednotlivých opatrení je predmetom kontrolnej činnosti Pôdnej služby - zákon č. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

III.1.3. Hydrologické pomery

Hydrologické pomery územia sú pomerne jednoduché a určované dominantným vplyvom vodného režimu Dunaja a priepustnosťou štrkového substrátu. Hydrologický režim pôd je riadený výlučne zrážkami. Územie patrí do povodia Dunaja, ktorý preteká západne od záujmového územia v smere S-J. Hladinový režim Dunaja je výrazne ovplyvnený prevádzkou Vodného diela Gabčíkovo (od r. 1994). Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska je záujmová lokalita súčasťou hydrogeologického rajónu Q 051 - Kvartér západného okraja Podunajskej roviny. Zvodnené prostredie je tvorené dunajskými štrkopieskovými náplavami. Hladina podzemnej vody je voľná až mierne napätá, v hĺbke 5-7 m v závislosti od konfigurácie terénu a výšky hladiny v rieke Dunaj. Generálny smer prúdenia podzemnej vody je SZ-JV až S-J (v oblasti osahu hydroclony opačný, aby

sa zabránilo šíreniu kontaminácie podz. vody do Žitného ostrova). Priepustnosť sedimentov je v závislosti na litologickej skladbe variabilná, pohybuje sa v rozsahu koeficientu filtrácie $1CT^3$ až 10^4 m/s.

Hladina podzemnej vody v lokalite je v predpokladanej hĺbke 6 - 7 m.

Záujmové územie leží vo vodohospodársky chránenom území - v chránenej oblasti prirodzenej akumulácie podzemných vôd Žitný ostrov).

CHVO Žitný ostrov

Posudzované územie je súčasťou oblasti Žitného ostrova, ktorá svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu podzemných a povrchových vôd. V roku 1978 bolo územie vyhlásené za chránenú vodohospodársku oblasť prirodzenej akumulácie vôd (CHVO) Žitný ostrov podľa NV SSR č. 46/1978 Zb. v znení neskorších predpisov. Zároveň je súčasťou citlivej a zraniteľnej oblasti vôd v zmysle nariadenie vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti.

CHVO Žitný ostrov sa rozprestiera na území ohraničenom riekou Dunaj na úseku medzi Bratislavou a obcou Palkovičovo, kanálom Palkovičovo - Aszod po jeho sútoku s Malým Dunajom, ďalej Malým Dunajom po vyústenie Suchého Potoka, Suchým potokom, Čiernou vodou, ďalej spájajúcim kanálom pri obci Nóva Dedinka a znovu Malým Dunajom po jeho odbočení z Dunaja v Bratislave, vrátane korýt uvedených vodných tokov okrem hlavného koryta Dunaja. V CHVO je potrebné vytvárať priaznivé podmienky pre tvorbu a zachovanie zdrojov podzemných a povrchových vôd a zabezpečovať všestrannú ochranu týchto vôd.

Vodné plochy

Prirodzené vodné plochy sa v širšom okolí záujmového územia nenachádzajú.

III.1.4. Klimatické pomery

Územie dotknuté navrhovanou činnosťou patrí medzi najteplejšie oblasti Slovenska. Z klimatického hľadiska patrí záujmové územie do klimatického regiónu 00 - veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný, s miernou zimou (Džatko a kol., 1989). Pravdepodobnosť výskytu suchých rokov sa pohybuje v rozsahu 25 - 30%. Priemer ročných teplôt sa pohybuje okolo 9,7 °C. Priemer teplôt vo vegetačnom období je 16,5 °C. Dlhodobý priemer ročného úhrnu zrážok je okolo 550 - 600 mm.

Zrážky sú pre vývoj vegetácie rozdelené pomerne nepriaznivo. Aj keď najviac zrážok pripadá na máj - august, spadnú prevažne vo forme búrkových dažďov a ich výdatnosť nestačí na prevlhčenie ornice, ktorá vďaka štrkovému podložíu a vysokému výparu rýchlo presychá. Keďže optimálna vlhová bezpečnosť porastov počas vegetačného obdobia nie je zabezpečená, rentabilita poľnohospodárskej výroby je závislá na závlahách. Najteplejší mesiac v roku je júl, najchladnejší január. Celkové teplotné pomery sú priaznivé, zima je krátka, mierna a takmer bez snehu. Hlavné vegetačné obdobie začína v druhej dekáde apríla a končí až v druhej dekáde októbra. Priemerný nástup prvého mrazu je 20. X., posledného mrazu 15. IV. Priemerné júlové teploty dosahujú 20 °C, januárové teploty -1,5 °C. Oblasť je typická častými a silnými vetrami, ktorých prevládajúci smer je v letnom období juhozápadný a v zimnom období západný až severozápadný.

Veternosť

Smer, sila a početnosť vetrov v záujmovom území sú formované a závisia od Malých Karpát, Východných Álp a jednotlivých atmosférických útvarov, ktoré v danom momente pôsobia v území. Charakteristická je premenlivá cirkulácia vzduchu s prevládajúcou zložkou severozápadného prúdenia, s pomerne nízkym podielom výskytu bezvetria od 3,6 - 8,5%, čo zabezpečuje dostatočnú

vetranosť územia (vetry 0,1 - 2,5 m.s⁻¹ - 48,7%, 2,6 - 7,5 m.s⁻¹ - 43,2%, 7,6 m.s⁻¹ a viac - 4,5%) avšak aj zvýšenú veternú eróziu.

Slnecný svit

Najviac hodín slnečného svitu má júl, najmenej december. Priemerné ročné trvanie slnečného svitu dosahuje viac ako 2 200 hodín, čo je najvyššia hodnota v republike. Najväčšia oblačnosť pripadá na zimné mesiace, najmenšia naopak na letné. Počet dní s hmlou je v záujmovom území priemerne 29 v roku. Podstatná väčšina hmľistých dní sa viaže na obdobie jeseň - zima, pri relatívne častom inverznom rozvrstvení teplôt vzduchu.

Snehová pokrývka

Záujmové územie patrí do oblasti s trvaním snehovej pokrývky do 90 dní, ktorá predstavuje najchudobnejšiu oblasť z tohto hľadiska na Slovensku. Snehová pokrývka prichádza neskoro, až po zamrznutí pôdy. Obdobie so súvislou snehovou pokrývkou býva spravidla krátke a často prerušované roztopením snehu. Prvé sneženie býva medzi 10. až 15.novembrom, posledné medzi 10. až 15.aprílom.

III.1.5. Fauna a flóra

Flóra a vegetácia

Na základe fyto geografického členenia Slovenska patrí územie do: oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (*Eupannonicum*), okresu Podunajská nížina. Pôvodnú potenciálnu vegetáciu záujmového územia vo významne prevažujúcom rozsahu lužné lesy nížinné (*Ulmenion*) (dominantne na fluvizemiach, čierniciach, zriedkavejšie na glejoch). Premena pôvodného lesostepného a stepného územia na poľnohospodársku krajinu bola dramatická. Súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii je výrazne pozmenený. Pôvodné rastlinné spoločenstvá sa zachovali len ostrovčekovite a v refúgiách a v súčasnosti sú z hľadiska biodiverzity významné, ale nestabilné. Významným spoločenstvom, v S a vzdialenejšom SV priestore, sú lesné komplexy v priestore Úľanskej mokradovej depresie, v južnom okolí je pomerne dobre zachovaný komplex brehových porastov Čiernej vody.

Najvýznamnejšiu vegetačnú zložku územia predstavujú lesné spoločenstvá (mäkké lužné lesy - *Salicion triandrae*, *Salicion albae*; prechodné a tvrdé lužné lesy - *Alno-Ulmion*; líniovo- brehové - ekotonové- lužné lesy, ktoré bezprostredne lemujú vodné toky a ich meandrové pásy) zachovali v enklávach v dotyku na vodné toky a mokradovej depresie.

Spoločenstvá vodné a močiarne sú zastúpené v mŕtvych a starých ramenách Malého Dunaja, miestami v poľnohospodársky nevyužitelných medziagradačných depresiách a v tesnom kontakte na tok Malého Dunaja. Spoločenstvá stojatých a pomaly tečúcich vôd osídľujú relatívne hlboké stojaté vody so substrátom sapropelovej a ostricovej rašeliny. Dokumentované sú aj spoločenstvá periodicky zaplavovaných brehov v území viazané na netečúce vody, prevažne stojaté vody izolovaných starých a mŕtvych ramien. Lúčne spoločenstvá sú v území zriedkavé. Kontaktné a územie ovplyvňujúce sú rastlinné spoločenstvá polí, spoločenstvá ruderalných stanovišť a mierne ruderalizované spoločenstvá a spoločenstvá zošľapovaných miest.

Na území katastra obce je Nelesná drevinná vegetácia (NDV) zastúpená malými skupinkami a líniivými spoločenstvami stromov a krovín. Tieto rastú najmä pozdĺž vodných tokov, ramien a kanálov. Tieto línie sú väčšinou nekompaktné porasty v šírke 2-5 m, vedené po jednej alebo oboch stranách toku. V drevinnej skladbe sú zastúpené prevažne: vrba biela, topol sp., jelša lepkavá. Krovinnú etáž tvorí najmä: baza čierna, šípka obyčajná.

Líniové pásy zelene pozdĺž poľných ciest sú tvorené prevažne agátom bielym, ovocnými drevinami a náletom javora poľného. Krovinnú etáž tvorí trnka, baza čierna, šípka obyčajná.

Skupiny NDV tvoria aj malé ostrovčeky zelene s rôznou drevinou skladbou, ktorá je závislá od stanovištných podmienok, morfológie terénu a vzdialenosti od toku Malého Dunaja.

Ekologicky najhodnotnejšie sú plochy a pásy vzrastlej zelene pozdĺž toku Malého Dunaja a jeho ramennej sústavy, kde ich tvoria najmä dreviny potenciálnej vegetácie mäkkých lužných lesov, kde je čato prítomný aj agát biely (*Robina pseudoacacia*) a šľachtené topole (*Populus sp.*). Charakterizuje ich prítomnosť všetkých troch etáží - stromovej, krovinej a bylinnej. Sú základom kostry ekologickej stability k.ú. Tomášov a plochami potenciálnych biocentier a biokoridorov.

Charakteristické dreviny: topoľ biely (*Populus alba*), topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ osika (*Populus tremula*), vrba krehká (*Salix fragilis*), vrba biela (*Salix alba*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), javor poľný a *Acer campestre*), javor mliečny (*Acer platanoides*), brest (*Ulmus sp.*), šípka (*Rosa sp.*), trnka (*Prunus sp.*), hloh (*Crataegus sp.*), vtáčí zob (*Ligustum vulgare*), lieska obyčajná (*Canilum avelana*), bršlen európsky (*Euonymus europeae*), orech kráľovský (*Juglans regia*), brečtan popínavý (*Hedera helix*).

Pásy tráv s preriedenou stromovou a krovinnou etážou

Predstavujú pásy stromov a krov druhov, ktoré tvoria výnimočne aj pásy trojetážovej zelene, v preriedenej forme na trávnom poraste. Nachádzajú sa pozdĺž hlavného toku Malého Dunaja v južnej časti katastra. Predstavujú potenciál pre doplnenie hodnotnejšej vegetácie.

Sukcesné krovinné a trávnaté štádiá

Nachádzajú sa na zanedbaných alebo neudržiavaných častiach katastrálneho územia. Sú tvorené rôznymi druhmi vysokých tráv a burín, ktoré prerastajú náletom prevažne agárou, pajaseňou, šípkou a trnky.

Línie ovocných stromov

Sú sprievodnou zeleňou štátnych komunikácií, poľných ciest a vodného toku Šúrsky kanál. Sú reprezentované druhmi - čerešňa, slivka, orech.

Solitéry v krajine

Vzrastlé stromy v krajine, výrazné svojou polohou a vekom - agát biely (*Robina pseudoacacia*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*).

Lesné porasty

V katastri riešeného sídla je podľa ÚHDP evidovaných 50,0 ha lesnej pôdy, čo predstavuje cca 6,36%-nú lestnatosť územia. Lesy v k.ú. Tomášov sú zaradené do LHC Šamorín a patria LSR, š.p. OZ Levice. Sú to spoločenstvá lužných lužných lesov typu prechodného luhu. Lesné porasty sú zaradené do kategórie lesov hospodárskych.

Fauna

Územie patrí do oblasti Panónskej, obvodu juhoslovenského, okrsku dunajského lužného, podokrsku lužného a v širšom okolí mesta do podokrsku pahorkatinového. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, výraznou prevahou intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny, je súčasná fauna, čo sa týka diverzity, pomerne chudobná.

Dominantným prostredím je hydrosféra Malého Dunaja. Tok má výrazne heterogénny, ekologicky však nevyvážený charakter. Zo suchozemského prostredia sú lužné lesy biologicky a krajinársky najcennejšie formácie. Z hľadiska štruktúry predstavujú komplex zložený z pôdnej, bylinnej, krovitej a korunovej etáže, z ktorých každá je relatívne samostatný stratotyp osídlený charakteristickou faunou. Lesy sú typické najväčšou pestrosťou fauny a ich význam je zosilnený tým, že ide o posledné refúgiá lesných živočíchov v celkovo dramaticky odlesnenej krajine.

Vo faune územia sú zastúpené prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na voľnú oráčinovú a oráčino-lesnú krajinu. Sporadicky sa tu objavujú vzácnejšie druhy živočíchov,

predovšetkým migranti avifauny. Druhovou diverzitu územia zvyšujú prítomné významnejšie krajnotvorné prvky ako je lesná stromová vegetácia v kontakte na Malý Dunaj V mieste navrhovanej činnosti je charakter živočíšnych spoločenstiev typický pre oráčinovú a oráčino-lúčno-lesnú vidiecku krajinu s výraznou prevahou synantropných druhov s nízkou druhovou diverzitou a abundanciou. Zloženie fauny širšieho záujmového územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, prevahou urbanizovanej krajiny, je súčasná fauna dotknutej lokality pomerne chudobná. Vo faune blízkeho okolia sú zastúpené prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel a druhy viazané na voľnú oráčinovú a oráčino-lesnú krajinu. Z druhov viazaných na uvedené biotopy v danom území prevládajú bezstavovce a z nich hlavne Insecta (hmyz - napr. podenky, pošvátky, vážky, stonôžky), Pulmonata (mäkkýše), Coleoptera (chrobáky), Heteroptera (bzochy), Orthoptera (rovnokrídlovce), Hymenoptera (blanokrídlovce) a Lepidoptera (motýle). Z Lepidoptera (motýľov) sa tu vyskytuje mlynárik repový (Pierisrapae), babôčka pávooká (Nymphalisio), žltáček rešetliakový (Gonepteryxrhanni), lišaj topoľový (Laotoeopopuli) a najmä zástupcovia čeľadí Noctuidae(morovité) a Geometridae(piadivkovité). Z Heteroptera (bzdôch) je to hlavne bzdocha pásavá (Graphosomalineatum) a bzdocha zelená (Polomenavidisima). Taktiež sú tu zastúpené aj iné skupiny hmyzu, napr. Diptera (dvojkřídlovce) a to druhmi ako napr. komár piskľavý (Culex pipiens) a mäsiarka obyčajná (Sarcophagacarnaria) alebo Hymenoptera (blanokrídlovce) a to druhmi ako napr. čmeľ zemný (Bombusterrestris).

Zo stavovcov je najpočetnejší výskyt druhov v dotknutom území Aves (vtákov), ide prevažne o druhy charakteristické preurbanizované prostredie. Z nich sú to druhy ako napr. holub hrivnák (Columba palumbus), hrdlička záhradná (Streptopeliadecaocto), drozd čierny (Turdusmerula), sýkorka veľká (Parusmajor), červienka obyčajná (Erithacusrubecula), straka obyčajná (Picapica), vrabec domový (Passerdomesticus), havran poľný (Corvusfrugilesus), d'ateľ veľký (Dendrocopos major), žlnazelená (Picusviridis) alebo jarabica poľná (Perdixperdix), bažant obyčajný (Phasianuscolchicus), prepelica poľná (Perdixperdix), škovránok poľný (Alaudaarvensis), strakoš obyčajný (Laniuscollurio), bocian biely (Ciconiaciconia), lastovička obyčajná (Hirundorustica), beloritka obyčajná (Delichonurbica), trasochvost biely (Motacilaalba), žltochvost domový (Phoenicurusochruros), muchárik sivý (Muscicapastriata), labtuška lúčna (Anthuspratensis), stehlík obyčajný (Cardueliscarduelis), stehlík čížavý (Carduelis spinus), strnádka lúčna (Emberizacalandra), strnádka obyčajná (Emberizacitrinella), čajka smejivá (Larusridibundus), kačica divá (Anasplatyrhynchos). Z ostatných druhov stavovcov sa v dotknutom území nachádzajú druhy ako napr. jež západoeurópsky (Erinaceuseuropaeus), potkan obyčajný (Rattusnorvegicus), myš domová (Mus musculus), krt obyčajný (Talpa europaea), piskor malý (Sorex minutus), veverica stromová (Sciurus vulgaris), zajac poľný (Lepus europaeus), králik divý (Oryctolagus cuniculus), jazvec lesný (Meles meles), srna lesná (Capreolus capreolus), jeleň lesný (Cervus elaphus), diviak lesný (Sus scrofa), kuna lesná (Martes martes), liška obyčajná (Vulpes vulpes) a zdivočelé mačky a psi.

III.1.6 Chránené, vzácne a ohrozené druhy a biotopy

Lokalita dotknutá navrhovanou činnosťou a jej okolie predstavuje ornú pôdu, situovanú v blízkosti zastavaného územia obce, nebol tu zaznamenaný výskyt žiadnych vzácných a ohrozených druhov rastlín a živočíchov, ani žiadne ohrozené biotopy. Významný migračný koridor živočíchov predstavuje v rámci kostry ekologickej stability tok Čiernej vody so sprievodnou líniovou a na pravom brehu aj plošnou drevinovou vegetáciou.

III.1.7. Chránené územia

Chránené územia podľa osobitných predpisov a ich ochranné pásma

Ramsarské lokality

V zmysle Dohovoru o mokradiach, majúcich medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor) sa v riešenom území nachádzajú nasledovné lokality:

Dunajské luhy zaberajú hlavný tok Dunaja a jeho ľavobrežnú sústavu riečnych ramien, mŕtvych ramien, lužných lesov, močiarov, lúk a pieskomilných spoločenstiev na slovensko – maďarskom úseku medzi Bratislavou a Zlatnou na Ostrove. Lokalita patrí k najväčším vnútrozemským deltám v strednej Európe. Prevažná časť územia leží v Chránenej krajinnej oblasti Dunajské luhy s Národnou prírodnou rezerváciou Čičovské mŕtve rameno.

Šúr je zvyškom mokradí, ktoré sa v minulosti nachádzali pozdĺž východných svahov Malých Karpát. Predstavuje najväčší a najzachovalejší komplex jelšového slatinného lesa na Slovensku a v strednej Európe, obklopený zamokrenými lúkami, pasienkami, tokmi, kanálmi, vodnými plochami a zvyškom nížinného teplomilného dubovo- brestového lesa (panónsky háj) s fragmentami krovitých a slaniskových spoločenstiev. Lokalita je národnou prírodnou rezerváciou.

Medzinárodne a Národne významné mokrade

V zmysle Dohovoru o mokradiach, majúcich medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor) sa v riešenom území – okres Senec nachádzajú 2 územia – Dunajské luhy a Šúr.

V riešenom území sa nachádza 1 národne významná mokrad' – Hrušovská zdrž.

Chránené vtáčie územia

Chránené vtáčie územie Úľanská mokrad' SKCHVU023 - bolo vyhlásené na ochranu (zachovanie) biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov kane močiarnej (*Circus aeruginosus*), kane popolavej (*Circus pygargus*), bučiačika močiarného (*Ixobrychus minutus*), pipíšky chochlatej (*Galerida cristata*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), sokola červenonohého (*Falco vespertinus*), sokola rároha (*Falco cherrug*), haje tmavej (*Milvus migrans*) a zabezpečenie podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Chránené vtáčie územie Dunajské luhy SKCHVU007 - sa vyhlasuje na ochranu (zachovanie) biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Územie je jedným z troch najvýznamnejších na Slovensku pre hniezdenie európsky významných druhov: bučiačik močiarny, čajka čiernohlavá, haja tmavá, orliak morský, rybár riečny, rybárik riečny a volavka striebřistá. Územie je ďalej jedným z piatich najvýznamnejších hniezdísk pre druhy európskeho významu: hrdzavka potápavá, kačica chrapľavá, kačica chriplavá a kalužiak červenonohý. V území pravidelne zimuje alebo migruje viac ako 1% európskej ťahovej populácie druhov: hlaholka severská, chochlačka vrkočatá, chochlačka sivá a potápač biely. Na území sa pravidelne počas migrácie vyskytuje viac ako 20.000 a počas zimovania viac ako 70.000 jedincov viacerých vodných druhov vtákov (príloha č. 1). Ďalej v území pravidelne hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov bocian čierny, brehuľa hnedá, kaňa močiarna a ľabtuška poľná.

Územie dotknuté navrhovanou činnosťou sa nenachádza v chránenom vtáčom území.

Územia európskeho významu

V širšom území dotknutom navrhovanou činnosťou sa nachádzajú územia európskeho významu:

Biskupické luhy	Identifikačný kód: SKUEV0295	Výmera lokality: 869,03 ha
Hrušovská zdrž	Identifikačný kód: SKUEV0270	Výmera lokality: 33,14 ha
Martinský les	Identifikačný kód: SKUEV0089	Výmera lokality: 574,59 ha
Šúr	Identifikačný kód: SKUEV0279	Výmera lokality: 433,71 ha

Posudzované územie sa nenachádza na území európskeho významu.

Chránené územia

Okres Senec z hľadiska ekologického charakteru územia má viaceré chránené prírodné celky. Za prírodnú národnú rezerváciu v roku 1993 bol vyhlásený Šúr, ktorý sa nachádza v katastrálnom území Chorvátsky Grob. Predstavuje v súčasnosti najväčší zvyšok vysokokmenného barinoto - slatinného lesa, pričom je posledným a jediným biotopom jelšového lesa tohto typu na území Podunajskej nížiny. Ojedinelé a vzácne sú aj mokré rašelinové lúky, ktoré sa vyskytli po obnove jelšového lesa a teplomilné dúbravy Panonského hája. Predmetná národná prírodná rezervácia pozostáva zo systému zavodňovacích kanálov, zamokrených slatinných lúk, pasienkov a lesného porastu označovaného ako Panonský háj. Celková výmera národnej prírodnej rezervácie predstavuje 681,3 ha s ochranným pásmom 307,2 ha. Medzi chránené krajinné oblasti okresu Senec bolo začlenená katastrálne územie Hamuliakovo (vodná plocha 77 ha), s Ostrovom kormoránov a výskytom ojedinelých drevín ako sú vrba biela, topoľ čierny a sivý, Nové Košariská (ostatná plocha 14,6 ha) a katastrálne územie Kalinkovo, kde ostatná plocha predstavuje viac ako 442 ha. Chránená krajinná oblasť Dunajské Luhy bola zákonným spôsobom vyhlásená v roku 1998. Z hľadiska ochrany krajiny a prírody zo 172 km dlhého úseku veľtoku Dunaj je najhodnotnejší 80 km dlhý úsek od Bratislavy po Zlatnú na Ostrove s vyvinutým ramenným systémom, rozsiahlymi komplexmi lužných lesov, bujnou vegetáciou a aluviálnymi lúkami. Z hľadiska ekosystému ide o typ riečného a pririečného prírodného systému.

Rameno Čiernej Vody v katastrálnom území Ivanka pri Dunaji a Bernolákovo ako pozostatok lužných lesov s prevahou vrbovo-topoľových stromov predstavuje biokoridor regionálneho významu, ktorý sa pri Bernolákove napája nad regionálny biokoridor a prostredníctvom neho prechádza do nad regionálneho biocentra Šúr, ktorý je národnou prírodnou rezerváciou.

Na plochom chrbte pahorkatiny sa v Martinskom lese, katastrálne územie Senec zachovala súvislejšia plocha dubového lesa, ktorého súčasťou sú aj zákonom chránené porasty duba cérového ponticko-kontinentálneho typu.

Lokalita dotknutá navrhovanou činnosťou aj jej okolie sú situované mimo chránených území, v území s 1. stupňom ochrany v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z.

Územný systém ekologickej stability

Kostra územného systému ekologickej stability vytvára v krajinnom priestore ekologickú sieť, ktorá zabezpečuje územnú ochranu všetkých ekologicky hodnotných segmentov v území, vymedzuje priestory umožňujúce trvalú existenciu, rozmnožovanie, úkryt a výživu rastlinným a živočíšnym spoločenstvám typickým pre daný región - biocentrá (majú charakter jadrových území s prioritným ekostabilizačným účinkom v krajine), umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov - biokoridory, zlepšuje pôdoochranárske, klimatické a ekostabilizačné podmienky v území.

Prvky ÚSES

Biocentrá - za biocentrum považujeme geoeosystém alebo skupinu geosystémov, ktoré vytvárajú trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Ide teda o taký segment krajiny, ktorý svojou veľkosťou a

stavom ekologických podmienok umožňuje trvalú existenciu druhov a spoločenstiev jej prirodzeného genofondu.

LBC1 - terénna depresia zarastená vegetačným krytom bylín a krovín.

LBC2 - tvorí ho park v areáli Kaštieľa

LBC3 - lesný porast č. 80b je rozložený pri toku Malého Dunaja

Biokoridory - za biokoridor považujeme priestorovo prepojené súbory geoekosystémov, ktoré spájajú biocentrá a umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorých priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

Uvažovaná navrhovaná činnosť v predmetnej lokalite nezasahuje ani nebude v tesnom kontakte s prvkami ÚSES. V širšom okolí sa nachádza Biokoridor nadregionálneho významu Malý Dunaj.

Chránené územia vyplývajúce z RÚSES

Za ekologické limity sú v územnom pláne považované základné prvky kostry ekologickej stability, ktoré tvoria:

- Biocentrum regionálneho významu č. 28 - Ostré rúbanisko, ktoré nemá určené jadro a v súčasnosti ho tvoria zvyšky lužných lesov v meandri Malého Dunaja
- Biokoridor nadregionálneho významu č. VIII - Malý Dunaj, ktorý prepája provincionálny biokoridor Dunaja s biocentrami v území.
- Biokoridor regionálneho významu č. XVI - Dunaj - Malý Dunaj, ktorý vytvára spojnicu medzi nadregionálnym biokoridorom Malý Dunaj cez regionálne biocentrum Sobroš s provincionálnym biokoridorom Dunaj.

III.2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria.

III.2.1. Štruktúra krajiny, krajinný obraz

Krajina dotknutá navrhovanou činnosťou - územie obce Tomášov je charakterizovaná poľnohospodárskou krajinou s výrazným zastúpením urbanizovaných a poľnohospodárskych prvkov. V súčasnej krajinnej štruktúre dominuje jediná plocha lesa vo voľnej rovinatej poľnohospodárskej krajine, situovaná medzi miestnou častou Alžbetin dvor a Miloslava, ktorá je tvorená hlavne borovicami a agátovým náletom.

Z hľadiska krajinnej kompozície je významná sprievodná zeleň komunikácií a poľných ciest. Sprievodné a líniové zelene majú okrem kompozičnej funkcie (vyznačujú nástupy do obce a sústreďuje pohľadové vnemy na samotné sídlo), aj funkciu ekologickú (pôdoochrannú, klimatickú a zdravotnú).

Takmer celé záujmové územie je rovinate, s priemernou nadmorskou výškou cca 125 m. n. m.,. Z hľadiska prvkov krajinnej štruktúry v ňom dominuje prostredie obce a mestské prostredie Senca a intenzívne poľnohospodárske využívanie okolitej krajiny. Poľnohospodárstvo využíva rozsiahle lány, ktoré vznikli odlesnením a odvodnením. Tieto sú popretkávané rôznymi líniovými prvkami, ktoré tvoria cestné komunikácie, poľné cesty, kanály, vetrolamy, hrádze, elektrické vedenia, príp. líniová nelesná drevinná vegetácia.

III.2.2. Stabilita a ochrana

Stabilita - celé širšie dotknuté územie je z hľadiska ekologickej stability klasifikované ako územie nestabilné. Ekologická kvalita priestorovej štruktúry krajiny je nepriaznivá.

Podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa územnou ochranou prírody rozumie osobitná ochrana prírody a krajiny v legislatívne vymedzenom území v druhom až piatom stupni. Stupne ochrany zabezpečujú špeciálnu starostlivosť a režim na chránených územiach s vylúčením, resp. obmedzením takých činností, ktoré môžu nejakým spôsobom narušiť rozmanitosť podmienok a foriem života na Zemi, ekologickú stabilitu územia, využívanie prírodných zdrojov a vzhľad krajiny.

Ochrana - priamo do lokality navrhovanej činnosti nezasahuje žiadne chránené územie, alebo jeho ochranné pásmo. V zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny na mieste navrhovanej činnosti platí 1. stupeň ochrany.

III.2.3. Scenéria krajiny

Krajinný obraz každého územia je daný prírodnými, najmä reliéfovými pomermi a vytvorenými prvkami súčasnej krajinnej štruktúry. Reliéf predstavuje limitu vo vizuálnom vnímaní krajiny, ktorá určuje, do akej miery je každá priestorová jednotka krajiny vy h ľadovým a súčasne videným priestorom (tzv. vizuálne prepojenie reliéfu). Prvky krajinnej štruktúry určujú estetický potenciál daného priestoru, resp. bariérovu (pozitívne aj negatívne) tento priestor ovplyvňujú.

V dosahu viditeľnosti sa vyskytuje jediný, no rozsiahly výrazne pozitívny prvok krajinnej štruktúry - masív Malých Karpát, ktorý vykazuje prvky pôvodnosti. V najbližších pohľadoch však prevládajú negatívne prvky krajinnej štruktúry (staršia obytná zástavba s množstvom devastovaných plôch, nevyužitá plocha s náletovými drevinami a skládkami odpadu), ktoré sú čiastočne kompenzované pozitívnymi, aj keď nie prírodnými prvkami, ktoré predstavuje moderná výstavba s usporiadanými plochami.

III.3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia.

III.3.1. Obyvateľstvo

Obec Tomášov s viac ako 2400 obyvateľmi leží východne od Bratislavy na Podunajskej nížine v západnej časti Žitného ostrova. Dodnes si zachovala poľnohospodársky charakter s menším podielom priemyselnej výroby a s rozvíjajúcim sa súkromným podnikaním.

Administratívne je obec začlenená do Bratislavského kraja, okresu Senec. Patrí medzi menšie obce v Bratislavskom kraji. Hoci Bratislava nie je úzko spätá s oblasťou obce, počas histórie nadobudnutý centrálny charakter veľkomesta výrazne ovplyvňoval život obyvateľov v okolitých obciach.

Obec Tomášov je tvorená oficiálne tromi katastrálnymi časťami - Tomášov, Doma, Malý Madaras, ale v území obce sa nachádza aj časť Tomášov - osada. Dopravná poloha obce vo väzbe na región pomerne priaznivá, leží 11,6 km od okresného mesta Senec a 23,9 km od regionálneho centra a súčasne hlavného mesta Slovenska, Bratislavy. Územie obce je súčasťou CHVO Žitný ostrov. Časť katastrálneho územia obce Tomášov sa nachádza v ochranných pásmach Letiska M. R. Štefánika Bratislava.

Ku dňu sčítania ľudu, domov a bytov (rok 2011) bývalo v obci Tomášov 2355 obyvateľov. K 31. 12. 2013 bolo v obci evidovaných 2412 obyvateľov, z toho 1150 mužov a 1262 žien. Z vývoja počtu obyvateľov zaznamenaného od roku 1991 až po súčasnosť je vidieť, že počet obyvateľov každoročne narastal. Celkový počet obyvateľov v obci je ovplyvnený pohybom obyvateľov. Prírodný pohyb obyvateľov súvisí s prirodzenou schopnosťou človeka, t. j. reprodukciou. Ďalším pohybom, ktorý ovplyvňuje celkový počet obyvateľov v obci, je mechanický pohyb, ktorý skúma

dve javy imigráciu, vyjadrenú cez počet prisťahovaných a emigráciu vyjadrenú cez počet vystahovaných.

Podľa posledného sčítania obyvateľov tvorilo obyvateľstvo v produktívnom veku 68,48% z celkového počtu obyvateľov obce. Predproduktívna zložka obyvateľov tvorila 19,31% a poproduktívne obyvateľstvo tvorilo 12,33%-ný podiel.

Národnostné zloženie obyvateľstva

Počet obyvateľov ku dňu sčítania	2329
slovenská	1206
maďarská	1049
česká	15
rómska	3
nezistená	41
slovenská v %	51,8%
maďarská v %	45,0%

Náboženské vyznanie

Rímskokatolícka cirkev	1808
Evanjelická cirkev	71
Reformovaná cirkev	16
Bez vyznania	271
nezistené	126

Územie obce Tomášov má ucelený tvar tvorený obytnou zónou ktorá sa rozprestiera po oboch stranách hlavnej cestnej komunikácie rovnomerne. Centrálné je umiestnený aj obecný úrad a je tu sústredené administratívne centrum obce. Ostatné časti obce sú podstatnou časťou tvorené obytnými zónami s roztrúsenou občianskou vybavenosťou. (potraviný, drogéria, železiarstvo, domáce potreby).

Na území obce Tomášov má sídlo 107 právnických a fyzických osôb v obchodnom registri. Ďalšie podnikateľské subjekty v obci sú zamerané na poskytovanie služieb a menej rozsiahlej výrobnéj činnosti, napríklad obchodné a sprostredkovateľské služby, prenájom nehnuteľností, stravovacích služieb a záhradného centra.

III.3.2. Infraštruktúra

Doprava

Základné funkčné prvky komunikačného systému obce tvoria prietahy ciest II. a III. tried.(II/510, II/5037 a III/0632).

Cesta II/510 predstavuje základnú komunikačnú os sídla, na ktorú sa prevažne koncentricky napájajú komunikácie rozličného dopravného a administratívneho významu.

Cesta III/05037 plní funkciu dopravného vstupu zo severnej strany. Sieť ciest III-tích tried dopĺňajú cesty III/0632 (Studené) a III/05037 (Štvrtok na Ostrove).

Zásobovanie vodou

V obci Tomášov je vybudovaná vodovodná sieť vo všetkých častiach.

V obci Tomášov bola postupne vybudovaná splašková kanalizácia.

Zásobovanie zemným plynom

Obec Tomášov je plynofikovaná.

III.2.3. Kultúrnohistorické hodnoty územia

Obec sa prvýkrát spomína r. 1240 v listine uznesenia palatína Rolanda ako Feel a patrila k majetkom hradu Bratislava. Od konca 13. stor. sa tu spomínajú tunajší zemanovia Feéliovci, zrejme povýšení do zemianskeho stavu z tunajších poddaných. R. 1330 sa obec spomína ako Maior et Minor Feel a aj Nagy Feell, v listine z r. 1390 už pod menom Fele. Obec sa neskôr stala majetkom rodu grófov zo Svatého Jura a Pezinka. Časť obce bola teda majetkom Svätajurského panstva, druhá časť majetkom Eberhardského panstva (Malinovo). Vo Féli sa v 16. stor. zhotovovali pre rybárov Svatojurského panstva pasce na jesetery. R. 1647 časť obce vlastnila rodina Kerekesovcov a časť stále eberhardské panstvo, s ktorým zdieľala spoločný osud. V 18. stor. časť eberhardského panstva získali Jeszenákovci a panstvo Féli sa osamostatnilo. Ale majetkové časti v okolí po Maholányiovcoch dedili Apponyiovci, ktorých sídlom sa neskôr stal malinovský kaštieľ. Po Jeszenákovcoch dedili panstvo Draskóczyovci. V obci ale majetkové diely mali aj Csenkeyovci, neskôr aj Némethovci a Csillinyiovci. V roku 1948 bolo meno obce zmenené na Tomášov.

Zaujímavý je vývoj obyvateľstva obce. R. 1869 tu bývalo 815 obyvateľov, r. 1880 už 1040 a r. 1900 sa ich stav zvýšil na 1096. R. 1910 tu žilo už 1137 obyvateľov, r. 1921 už 1274 občanov ich sa neustále zvyšoval. R. 1930 to bolo 1428 občanov, r. 1948 už 1595 a r. 1970 obec obývalo 2130 ľudí. Tamásháza sa prvýkrát spomína r. 1443, keď tu bol zemepánom Gregor Tamásházy, potom je obec zaznamenaná r. 1456. Osada patrila eberhardskému panstvu a nikdy sa nevyvinula vo väčšie osídlenie. Až v r. 1921-1922 sa sem prisťahovalo 23 rodín kolonistov z rôznych častí Slovenska a Moravy, ktorým bola rozparcelovaná časť majetkov Alberta a Juraja Apponyiovcov. V účastnosti má obec 2273 obyvateľov.

Pamiatky

Väčšina obyvateľstva vyznávala oddávna katolícku vieru. Farnosť sa tu spomína už v 14. stor., v listine z 15. marca 1548 sa opisuje vynikajúci stav kostola a fary. Preto možno tvrdiť, že arcibiskup Szelepcsényi dal tunajší rímskokatolícky kostol sv. Mikuláša biskupa postaviť v 2. polovici 17. stor. v rannobarokovom slohu na mieste staršej stavby. Kľúčové strielne na veže svedčia aj o jeho obrannom poslaní. Kostol bol prestavaný v rokoch 1750-1755 a nová fasáda bol a upravená v poslednej štvrtine 19. stor. v duchu romanticky chápaného historizmu. Kostol je jednoloďový sakrálny priestor s polygonálnym uzáverom presbytéria, s prístavbou sakristie na severnej strane, prestavanou vstupnou predsieňou na južnej strane a predstavanou vežou. Fasády kostola členia lizénové rámy a okná s obdĺžnikovým zakončením v šambránach. Podobne je členená aj veža predstavaná pred štítové priečelie zakončená ihlancom. V nike nad kamenným portálom vchodu do kostola je baroková kamenná socha sv. Mikuláša a nad ňou kamenný erb arcibiskupa Szelepcsényiho. Na južnej stene kostola sú slnečné hodiny z 2. polovice 19. stor. s reliéfom slnka. V lodi je rovný strop, presbytérium je zaklenuté krížovou klenbou, na ktorej je iluzívna maľba z 19. stor., doplnená okolo r.1980. Chór v západnej strane lode podopierajú tri arkády. Na hlavnom oltári z 2. polovice 19. stor. je ústredná olejomaľba sv. Mikuláša biskupa rozdávejúceho almužnu, po bokoch sú plastiky anjelov. Bočný oltár sv. Kríža je tiež z 2. polovice 19. stor., po stranách sú plastiky anjelov. Nad oltárom je baldachýn. Bočný oltár Ružencovej Panny Márie má vo vrchole olejomaľbu Nanebovstúpenia Panny Márie z 18. stor. Kazateľnica z 2. polovice 18. stor. má na parapete reliéfnu výzdobu a na baldachýne sochu sv. Vendelína. Krstiteľnica z pieskovca, súčasť s kazateľnicou, je osadená na osemhrannej nohe. Na vrchole veľa je plastika Krstu Krista. Na stenách lode je 14 olejomalieb zastavení Krížovej cesty z 2. polovice 19. stor. Lurdská jaskyňa so sochou Piety je zo začiatku 20. stor. Vedľa nej je drevená polychrómovaná socha sv. Jána Nepomuckého z 2. polovice 18. stor. Pôvodne bola v cintorínskej kaplnke a do chrámu ju preniesli po požiari kaplnky okolo r. 1965. Na stene lode je misijný kríž (SZENT MISSIÓ) s letopočtami 1923, 1934, 1944, 1990 a 1995. Na chóre je organ, ktorý zhotovil Michal Szlezák z Bratislavy r. 1864 ako

svoje prvé dielo. Z jeho je známy už iba organ v rímskokatolíckom kostole v Rusovciach. Vo veži sú dva zvony: malý odlial Joseph Golnes r. 1816, veľký dielňa Richarda Herolda v Komárne r.1921. Okolo kostola je kovaná ohrada, dielo kováča Alexandra Kohla z Bratislavy z r. 1903. Interiér a exteriér kostola bol obnovený. Na cintoríne je neogotická kaplnka sv. Kríža z konca 19. stor., okolo r. 1965 vyhorela, bola však obnovená do pôvodnej podoby. Je to jednoloďový priestor s polygonálnym uzáverom. Hladké fasády členia lomené okná v šambránach, nad hlavnou fasádou je vežička, v jej nike je plastika Panny Márie. Loď kaplnky má rovný strop. Steny kaplnky podopiera rad oporných pilierov. Na oltári kaplnky je socha sv. Františka a sv. Jána Nepomuckého. Pred požiarom kaplnky tu boli štyri drevené polychrómované sochy: socha sv. Jána Nepomuckého, sv. Krištofa, sv. Dominika a neznáma plastika z 2. polovice 18. stor. Tri z nich zhoreli pri požiari kaplnky aj s obrazom sv. Anny, zachovala sa iba socha sv. Jána Nepomuckého (dnes v r. k. kostole). Kaplnka slúži v súčasnosti ako dom smútku. V miestnej časti Majorháza sa nachádza barokový kaštieľ, ktorý dala postaviť rodina Jeszenákovcov. Barokovo - klasicistický kaštieľ bol upravený v poslednej štvrtine 18. stor. V 1. polovici 19. stor. kaštieľ prešiel ako veno do majetku rodiny Draskóczyovcov a v 2. polovici 19. stor. tiež venom do rúk Vayovcov. R. 1908 kaštieľ spolu s veľkostatkom kúpil Rudolf Strasser, potomkom ktorého patrilo do r. 1946. Počas I. svetovej vojny bola v kaštieli vojenská nemocnica pre ranených vojakov cisársko- kráľovskej armády. V 40. a 50. rokoch 20. stor. Strasserovci poskytovali turistom bohato zariadené izby na ubytovanie. Aj v tom čase sa vedelo, čo je vidiecky turizmus. Po r. 1946 bola v kaštieli škola a rôzne inštitúcie. R. 1953 bol kaštieľ upravený a nadstavovaný v duchu historického romantizmu. Kaštieľ sa stal sídlom detského domova, neskôr výchovného ústavu pre chlapcov, ktorý sem premiestnili z Hlohovca. R. 1993 Strasserovci (z Gyováru) v rámci reštitúcie získali kaštieľ späť, ale zariadili si tu iba niekoľko izieb, v ostatných priestoroch ústav ponechali. Kaštieľ je rozsiahla dvojpodlažná budova s pôdorysom v tvare U. Hlavná fasáda má mierne vystupujúce rizality, dva bočné a jeden stredný, zakončený trojuholníkovým tympanómom. Pred týmto rizalitom je polkruhový balkón s kovaným zábradlím, podopieraný dvoma piliermi. Aj na dvorovej fasáde je plytký rizalit zakončený trojuholníkovým tympanómom, pred ktorým je stĺpcový portikus s balkónom. Okná tohto rizalitu majú polkruhové zakončenie. Rizality na poschodí členia pilastre s iónskou hlavicou, nad oknami poschodia sú rozviliny a podvlasy zdobené girlandami. Stredný rizalit má segmentovo zakončený vchod, na poschodí je uložený na združených stĺpoch. Z fasády východného krídla vystupuje kaplnka s polygonálnym uzáverom. Prízemie budovy člení pásová rustika a od poschodia ho oddeľuje kordónová rímsa. Okná sú v šambránach s nadokennými a podokennými rímsami. Frontóny v rizalite na poschodí majú tvar vejára. Nad oknami bočného krídla na prízemí sú štukou zdobené supraporty. Neobarokovou úpravou, najmä ornamentálnymi prvkami, boli pozmenené hlavne vstupné časti. Budovu kryje valbová strecha, na rizalitoch manzardová. Po čas rekonštrukcie boli prízemné časti bočných krídel nadstavané do dnešnej podoby. Budova je krytými chodbami spojená s novými stavbami ústavu. Vstupný priestor tvorí podjazd a stĺpový vestibul, klenutý striedavo pruskými a českými klenbami na pilieroch. Na poschodie vedie dvakrát lomené reprezentačné schodište.

Miestnosti sú zaklenuté pruskými a českými klenbami, miestnosti na poschodí majú rovné stropy. Pri kaštieli sa pomerne dobre zachoval rozsiahly anglický park. V obci sa nachádza kúria postavená v 1. polovici 19. stor. Csenkeyovcami. Koncom 19. stor. prešla do rúk Rovarovcov, ktorým patrila do r. 1945. Potom bola majetkom kolonistu Laurenčíka, neskôr sa jej majitelia viackrát vystriedali, dnes slúži ako víkendový dom. Kúria jej prízemná stavba s pôdorysom v tvare T, pôvodne s jednoduchými fasádami a otvorenou pilierovou chodbou vo dvore. Nedávno bola budova upravená. Hlavná päťosová fasáda je členená obdĺžnikovými oknami v šambránach s podokennými rímsami na konzolkách, pilastrami s toskánskymi hlavicami. Plastická výzdoba frontónov je novšia. Podobne aj plastiky levov na stĺpoch veľkej brány a veža v spojnici dvoch krídel. V monografii Bratislavskej župy Borovszkého sa v obci spomína ešte jeden kaštieľ postavený asi Jeszenákovcami v 1. polovici 19. stor., neskôr patrilo Vayovcom. Miesto, kde táto budova stála, ani jej vzhľad sa

nepodarilo zistiť. Buď zanikla bez stopy, alebo bola úplne prestavaná a stratila výzor kaštieľa. Zvonica z r. 1914 v osade Malý Madarás je vysoká stavba so štvorcovým pôdorysom. Jej fasády členia nárožné lizény, rímsy a korunná rímsa na spôsob zuborezu. V hornej časti zvonice sú zvukové otvory. V nike uličnej fasády je nová soška Panny Márie, dar občana Pomichala. Pôvodná socha, ktorá bola darom Kolomana Hegyiho a manželky Františky Szikhardtovej, bola v 90. rokoch 20. stor. odcudzená. Na vrchole zvonice je plechový dvojkriž. Zvon odliali bratia Fischerovci z Trnavy r. 1921. Maďarský nápis v slovenčine: Malá sv. Terézia, oroduj za nás. Pri kostole sa nachádza kamenný križ s korpusom z r. 1873 a nesie znaky historického romantizmu. Pod korpusom je socha Panny Márie. Oproti obecného úradu je zvyšok prícestného križa osadený na novšom podstavci. Na križi so srdcovitou spodnou časťou je korpus, nad ním reliéf tváre anjela a na vrchole križ siedmich sviatostí. Prícestný križ s korpusom pri Hlavnej ceste je z r. 1889 a dal ho postaviť Alexander Csenkey s manželkou Annou Szabóovou. Za križom stál obecný chudobinec. V cintoríne v Tamásházi je ústredný drevený križ s korpusom z r. 1949. Pri ceste smerom na Malý Madarás je prícestný Trojičný križ s plastikou Krista, Otca a Ducha svätého z r. 1878. Plastika Ukrižovaného Krista je poškodená. Pri tejto ceste sa nachádza aj pamätník v tvare náhrobku, s plastikou kytice na vrchole. Pamätník dal postaviť Július Hegyi pre svojho syna z 13. pešieho domobranického pluku, ktorý padol 22. júla 1916 pri Wolnyi. Na pamätníku je fotografia obete, tabuľa s nápisom je poškodená. Okolo pamätníka je kovaná ohrada. Na začiatku Malého Madarásu sa nachádza Božia muka s prázdnyimi nikami na každej svetovej strane. Božia muka pochádza asi z 2. polovice 19. stor. Ústredný liatinový križ cintorína v Malom Madarási je osadený na novšom betónovom podstavci a pochádza z 2. polovice 19. stor. Na námestí Tomášova sa nachádza pamätník obetiam I. svetovej vojny, postavený v 40. rokoch 20. stor. Na pylóne je tabuľa s menami obetí. Okolo r. 1950 bol pamätník doplnený o postranné tabule s menami obetí II. svetovej vojny.

III.4. Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia.

III.4.1. Znečistenie horninového prostredia a kontaminácia pôd

Medzi zdroje, ktoré môžu prispievať k znečisteniu horninového prostredia patria odpadové vody z obytných objektov a miestnych prevádzok, doprava a poľnohospodárstvo (poľnohospodárske dvory, skládky organických a anorganických hnojív, strojové stanice, silážne jamy, a pod.).

Poľnohospodárska pôda záujmového územia je objektom intenzívnej poľnohospodárskej výroby, ktorá sa najväčšou mierou podieľa na znečisťovaní pôd, príp. ich substrátu až podložia. Napriek tomu, že v ostatnom období dochádza k útlmu poľnohospodárskej výroby, čo sa v rastlinnej výrobe prejavuje znížením aplikácie priemyselných hnojív a ochranných prostriedkov a v živočíšnej výrobe najmä poklesom stavu chovaných zvierat, v stave pôdy sa stále prejavuje jej celoplošná degradácia spôsobená metódami používanými v nedávnom období. Ide o mechanickú degradáciu, ktorá sa prejavuje v zmenách štruktúry pôdneho profilu spôsobených orbou, ale najmä chemickú degradáciu, ktorá sa prejavuje zvýšeným obsahom niektorých chemických prvkov v dôsledku dlhoročnej nadmernej aplikácie umelých hnojív.

Existujú tiež riziká lokálneho znečisťovania vyplývajúce z nedostatočného technického vybavenia pri likvidácii exkrementov (hnojiská), silážnych jám a pod. Zdrojom takéhoto znečistenia môže byť i strojový park, ktorý, najmä pri havarijných situáciách, môže znečistiť pôdy a následne ostatné zložky životného prostredia únikom ropných látok (motorových olejov, mazadiel, pohonných látok).

Špecifickým lokálnym znečisťovateľom pôd a následne horninového prostredia môžu byť nelegálne skládky odpadu, ktoré nemajú technické vybavenie pre izoláciu a umožňujú tak prienik rôznych škodlivých látok do pôd. Intenzívna miera rekreácie, ktorá je pre záujmové územie charakteristická (štrkoviska), môže spôsobovať tiež lokálnu kontamináciu pôd, príp. horninového prostredia.

Pôdy nachádzajúce sa na plochách záujmového územia patria k najviac náchylným na veternú eróziu. Vzhľadom na smer prevládajúcich vetrov, keď jednoznačne prevláda smer vetrov SZ - JV s priemernou rýchlosťou 3,2 m.s' je veterná erózia v území veľmi intenzívna. V oblasti Podunajskej roviny má, vzhľadom na rovinatý charakter terénu, vietor relatívne veľkú silu. Svedčí o tom nielen priemerná rýchlosť vetra, ale aj počet bezveterných dní (20 %). Vietor spôsobuje ročný odnos pôdy až 350 kg na 1 ha.

III.4.2. Ovzdušie

Územie dotknuté navrhovanou činnosťou nepatrí medzi oblasti, ktoré by si z hľadiska čistoty ovzdušia vyžadovali osobitnú ochranu, v okrese sa nenachádza žiadny z 20 najväčších zdrojov znečistenia ovzdušia v rámci SR pre základné skupiny znečisťujúcich látok.

Úroveň znečistenia ovzdušia je zreteľne nižšia ako v Bratislave, záujmové územie už nepatrí pod sféru vplyvu bratislavského znečistenia, čo je dané jeho vzdialenosťou a orientáciou k prevládajúcemu prúdeniu vzduchu. Produkcia znečisťujúcich látok je v porovnaní s celoštátnym priemerom podpriemerná.

Znečistenie ovzdušia v dotknutej oblasti charakterizujeme celkovým množstvom emisií zo stacionárnych zdrojov v Senci a prezentované je v tabuľke .

Súčasnú znečisťovanie ovzdušia v záujmovom území mimo intravilánu zodpovedá bežnému stredoeurópskemu pozadiu (správy EMEP EHK OSN, ročenky SHMÚ). Koncentrácie hlavných škodlivín sú hlboko pod imisnými limitmi (podľa zákona o ovzduší), aj pod kritickými úrovňami pre vegetáciu (podľa odporúčaní Európskej hospodárskej komisie OSN).

Záujmové územie má priaznivé klimatické a mikroklimatické podmienky, je dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

Významným a stále rastúcim zdrojom znečisťovania ovzdušia je automobilová doprava. Vo vozovom parku u nás je ešte stále vysoký podiel zastaraných, málo úsporných vozidiel, bez riadených katalytických konvertorov. Vzhľadom na mobilitu a rozdielny stupeň využívania dopravných prostriedkov je obtiažne stanoviť emisie z mobilných zdrojov pre daný územný celok. Môžeme však predpokladať, že relatívne najväčšie takéto znečistenie sa viaže na línie najfrekventovanejších komunikácií a tiež centrum miest.

Obec Tomášov sa nachádza v dotykovom území s bratislavskou ohrozenou oblasťou. Na území mesta Bratislavy sa nachádzajú dve významné jadrá znečisťovania ovzdušia - Slovnaft a Istrochem.

III.4.3. Hluk

Hluk patrí medzi významné rizikové faktory ohrozujúce kvalitu životného prostredia. Nepriaznivo vplyva na zdravotný stav obyvateľstva, najmä v oblasti zmyslovej a v oblasti nervového systému.

Záujmové územie nie je plošne zaťažované hlukom. Za významnejšie zdroje hluku v záujmovom území možno považovať líniové zdroje - cestné komunikácie. Ostatné zdroje hluku nie sú tak významné, resp. majú iba lokálny charakter.

III.4.4. Radónové riziko

Bratislavský kraj je z hľadiska prírodnej rádioaktivity vo vzťahu k iným oblastiam Slovenska priemerný. Podľa odvodených máp radónového rizika Slovenska v ňom dominujú plochy s nízkym a stredným radónovým rizikom.

III.4.5. Povrchové a podzemné vody

Slovenská republika sa vstupom do Európskej únie zaviazala plniť požiadavky spoločenstva v oblasti ochrany, využívania, hodnotenia a monitorovania stavu vôd zastrešene rámcovým dokumentom známym pod názvom Rámcová smernica o vode - RSV (Water Framework Directive 2000/60/EC). Rámcová smernica bola transponovaná do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a vyhlášky č. 418/2010 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení vodného zákona. Do nového zákona boli premietnuté aj jednotlivé princípy z príslušných smerníc EU.

Zraniteľnosť povrchových vôd je daná stavom povrchových vodných tokov v dotknutom území a ich náchylnosťou na znečistenie, závislou od kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov povrchového toku a od zdrojov znečistenia, jeho charakteru a intenzity.

Citlivosť povrchových vôd z hľadiska významnosti vodných tokov v krajine a ich prepojenosti na ostatné zložky životného prostredia je vysoká. V dotknutom území sa nachádzajú viaceré vodohospodársky významné vodné toky, s prísnejším režimom ochrany a podmienok obhospodarovania navažujúceho územia.

Vzhľadom na charakter využívania krajiny v dotknutom území je zaťaženie povrchových vôd znečistením intenzívne, hlavne z dôvodu poľnohospodárskeho využívania krajiny.

Zraniteľnosť podzemných vôd závisí od hĺbky podzemnej vody a kvality podzemných vôd, priepustnosti jednotlivých hydrogeologických celkov a od hrúbky krycej vrstvy.

Oblasť Žitného ostrova je zraniteľná, pretože je tvorená prevažne vysoko priepustnými štrkovými a piesčitými sedimentmi kvartéru, v ktorých hladina podzemnej vody je len v malej hĺbke pod povrchom. Dôkazom zraniteľnosti tunajších podzemných vôd je aj značná miera existujúceho znečistenia, pochádzajúceho najmä z intenzívneho poľnohospodárstva. V tejto oblasti sa nachádza viacero environmentálnych hazardérov bodového, líniového a plošného charakteru. Z nich najvýznamnejšími sú rôzne skládky pesticídov, produktovody, poľnohospodárske družstvá, čerpace stanice pohonných hmôt či iné potenciálne zdroje znečistenia. Podzemné vody s takouto extrémne priepustnosťou sa vyznačujú vysokým stupňom zraniteľnosti.

Znečistenie pôd a vôd na území Žitného ostrova nemusí byť spôsobené poľnohospodárskou činnosťou na mieste. Vplyv poľnohospodárskej, najmä rastlinnej výroby síce vplýva na ohrozenie kvality podzemnej vody, avšak jej priamy vplyv závisí od celého radu faktorov od vplyvu pôdneho typu, dávky a doby hnojenia, stavu rastlinného krytu, vykonanej agrotechniky atď. Tomuto riziku musí byť podriadený agrotechnický komplex od spôsobu obrábania pôdy, cez výber pestovaných plodín, hnojenie i zavlažovanie. Iným zdrojom sú hlavne vody Dunaja, Malého Dunaja a kanálov. Dunaj a Malý Dunaj sú ešte stále znečistené olejmi, fenolmi, splaškovými vodami a rôznymi priemyselnými odpadmi vypúšťanými do hlavného toku aj mimo územia Slovenskej republiky (Nemecko a Rakúsko).

Na území dotknutom navrhovanou činnosťou sú povrchové a podzemné vody znečisťované hlavne mestom Bratislava a jeho priemyslom. Vody kanálov sú znečisťované hlavne miestnym poľnohospodárstvom. Anorganický podiel sekundárneho znečistenia v širšom slova zmysle je prevažne ľahko transportovateľný a môže ovplyvňovať chemické zloženie podzemnej vody aj v podstatnej vzdialenosti od zdroja znečistenia.

III.4.6. Odpady

Najrozšírenejším spôsobom zneškodňovania odpadov je skládkovanie. V Senci sa nachádza regionálna skládka III. stavebnej triedy. Množstvo odpadu sa však stále skládkuje na nepovolených divokých skládkach, ktoré ohrozujú najmä kvalitu podzemných vôd (v blízkosti dotknutého areálu, neďaleko existujúceho geotermálneho vrtu sa takisto vyskytuje divoká skládka, ktorá vznikla postupným ukladaním odpadu do umelo vytvoreného terénneho bazénu, ktorý slúžil pre napĺňanie vodou pri skúšobnej prevádzke daného vrtu). Špecifikom okresu sú však nevhodné

podmienky pre prevádzkovanie skládok. Je to dané vysoko priepustným štrkovým podložím, ktoré sa vyskytuje takmer v celom okrese.

Podľa programu odpadového hospodárstva okresu Senec je najväčší nárast v rámci okresu zaznamenaný v produkcii tzv. komunálneho odpadu produkovaného obyvateľmi, ale tiež návštevníkmi rekreačných zariadení s prevádzkou pohostinských, resp. reštauračných zariadení, kde je takto produkovaný odpad predstavujúci plastové fľaše, plastové poháre a ďalšie výrobky vyrobené na báze polyetylén-tereftalátu. Separovaný zber s následným využitím vytriedeného odpadu pomáha znížiť množstvo odpadu pre skládkovanie. V roku 2001 sa v obci vyprodukovalo 410 t komunálneho odpadu.

III.4.7. Kvalita života obyvateľstva vrátane zdravia

Hodnotenie súčasného zdravotného stavu obyvateľstva záujmového územia je obtiažne, nakoľko nie sú k dispozícii podrobné údaje na charakteristiku uvedeného javu v danej lokalite. Údaje o zdravotnom stave obyvateľstva sú k dispozícii sumárne za okres v zdravotníckych ročenkách a štatistických publikáciách.

Priemerná dĺžka života v okrese Senec dosahuje u mužov aj žien o 7 až 9 rokov nižšie hodnoty ako vo vyspelých krajinách. Vplyv životného prostredia sa v regióne odráža vo zvýšenom výskyte chorôb na zhubné novotvary, keď štandardizovaná úmrtnosť na zhubné novotvary sa od roku 1965 takmer zdvojnásobila.

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. Vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí je doteraz len málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v nasledovných ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva :

- stredná dĺžka života pri narodení
- celková úmrtnosť (mortalita)
- dojčenská a novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť
- počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými vývojovými vadami
- štruktúra príčin smrti
- počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení
- stav hygienickej situácie
- šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia
- stav pracovnej neschopnosti a invalidity
- choroby z povolania a profesionálne otravy.

Dôležitým ukazovateľom je stredná dĺžka života pri narodení, ktorá vyjadruje počet rokov, ktorých sa dožije novorodenec za predpokladu zachovania úmrtnostnej situácie v období jej výpočtu. Vek dožitia u nás sa postupne zvyšuje. V roku 2012 stredná dĺžka života na Slovensku u mužov bola 72,47 a 79,45 u žien (ŠÚ SR, RegDat). V európskom porovnaní sa Slovensko radí medzi priemerné krajiny.

Pre medzinárodné porovnanie vekovej štruktúry obyvateľstva sa obyčajne používa index starnutia definovaný ako počet osôb vo veku 65 a viac rokov na 100 detí vo veku 0 až 14 rokov. Na Slovensku pripadá na 100 detí 68,1 obyvateľov vo veku 65 a viac čím sa približuje európskemu priemeru s hodnotou indexu starnutia 94,75. Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. Vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí je doteraz len málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva.

Nekoordinované nadmerné využívanie prírodných zdrojov, znečistenie ovzdušia, povrchových a podzemných vôd a pôdy, dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobuje prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým aj do potravinového reťazca. K zhoršovaniu životného prostredia prispieva aj neorganizované hromadenie priemyselných a komunálnych odpadov. Odlesňovanie, sceľovanie pozemkov a odvodnenie krajiny podmienili celkové narušenie funkčnosti a štruktúry krajiny s nepriaznivým dopadom na genofond a biodiverzitu. Toto všetko ovplyvňuje v konečnom dôsledku najmä vek a zdravotný stav ľudskej populácie.

Výrazný podiel na chorobnosti má aj životný štýl, genetické faktory, stresy, pracovné prostredie, životné prostredie, úroveň zdravotníctva a pod.. V súčasnosti dostupné údaje neumožňujú dostatočne kvalitatívne určiť podiel kontaminácie životného prostredia na vývoji zdravotného stavu. Vplyv životného prostredia sa odhaduje na 15 - 20 %.

Zdravotný stav obyvateľstva Seneckého okresu sa pohybuje na úrovni celoslovenských hodnôt alebo nižšie. Horšie ukazovatele sú pri chorobách obehovej sústavy, chorobách srdca, kde je počet hlásených ochorení u mužov i žien mierne nad priemerom Slovenska.

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie.

IV.1. Požiadavky na vstupy (napr. záber pôdy, spotreba vody, ostatné surovinové a energetické zdroje, dopravná a iná infraštruktúra, nároky na pracovné sily, iné nároky).

IV.1.1. Záber pôdy

Navrhovaná činnosť nemá požiadavku na záber poľnohospodárskej pôdy, pre jeho realizáciu nie je potrebné realizovať trvalé ani dočasné vyňatie z poľnohospodárskej pôdy. Cieľom realizácie navrhovanej činnosti je poľnohospodárska rekultivácia pôdy.

Lokalita dotknutá navrhovanou činnosťou sa nachádza mimo lesných pozemkov, k záberu ani zásahu do lesných pozemkov nedôjde.

IV.1.2. Spotreba vody

Realizácia navrhovanej činnosti nepredpokladá spotrebu technologickej vody, pitná voda pre zamestnancov bude zabezpečená v rámci areálu PD Tomášov, ktorý je vybavený potrebnou infraštruktúrou.

IV.1.3. Surovinové a energetické zdroje

Počas realizácie navrhovanej činnosti budú na úpravu terénu použité nasledovné inertné odpady:

02 04 01 zemina z čistenia a prania repy

17 01 03 škridly a obkladový materiál a keramika

17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06

17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03

17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05

Variant 1

Parcelné čísla.: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376.

Projektovaný rozsah: 148 972 m²

Celkové množstvo materiálu (odpadov) potrebných na rekultiváciu: 550 000 m³ (cca. 825 000 ton materiálu na povrchovú úpravu terénu).

Variant 2

Parcelné čísla: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2,1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376, 1377/2, 1377/3, 1378/1, 1378/2, 1378/3, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387/1, 1388/2, 1388/1, 1388/2, 1389, 1390/1, 1390/2, 1391, 1392, 1393, 1394.

Projektovaný rozsah: 451 498 m²

Celkové množstvo materiálu (odpadov) potrebných na rekultiváciu: 750 000 m³ (cca. 1 125 000 ton materiálu na povrchovú úpravu terénu).

Navrhovaná činnosť nemá požiadavku napojenia na elektrickú energiu, nepočíta s potrebou napojenia na plyn a nemá požiadavku na výrobu tepla.

IV.1.4. Dopravná a iná infraštruktúra

Parcely dotknuté navrhovanou činnosťou sú prístupné z cesty II/510, ako aj z cesty III/0632 a ďalej prístupné po účelových komunikáciách.

IV.1.5. Nároky na pracovné sily

Realizácia navrhovanej činnosti si vyžiada dve pracovné sily v jednozmennej prevádzke počas pracovných dní, výnimočne v sobotu. Jednu pracovnú silu si vyžiada obsluha váhy určenej na váženie dovážaného materiálu (inertných odpadov a ornice). Ďalšia pracovná sila je potrebné na obsluhu stavebnej mechanizácie (nakladač, bager a iné stavebné stroje určené na realizáciu terénnych úprav).

IV.1.6. Iné nároky

Neboli identifikované iné nároky na realizáciu navrhovanej činnosti.

IV.2. Údaje o výstupoch (napr. zdroje znečistenia ovzdušia, odpadové vody, iné odpady, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu, iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície).

IV.2.1. Zdroje znečistenia ovzdušia

Počas realizácie navrhovanej činnosti dôjde k časovo obmedzenému obdobiu lokálne zvýšeného obsahu polietaného prachu vplyvom sekundárnej prašnosti z priestoru navážky povoleného druhu materiálu a následnej úpravy terénu. Pri dovoze materiálu použitého na úpravu terénu dôjde k nárastu znečistenia ovzdušia v území v priestore úpravy terénu a trasy prístupovej cesty v dôsledku dopravy a činnosti stavebných mechanizmov. Pri procese navážania materiálov určených na úpravu terénu vzhľadom na ich prirodzenú vlhkosť sa významná prašnosť v území nepredpokladá.

Vzhľadom na rozsah, časovú etapizáciu a charakter prác ide o veľmi zanedbateľné množstvá emisií a to iba počas časovo krátkych období realizácie navážok materiálu.

Navrhovaná činnosť po ukončení úpravy terénu nebude zdrojom znečisťovania ovzdušia.

IV.2.2. Odpadové vody

Navrhovaná činnosť nie je zdrojom splaškových vôd.

Produkcia dažďových vôd nebude navrhovanou činnosťou ovplyvnená. Dažďové vody majú charakter dažďových neznečistených vôd, ktoré spadnú na voľný nespevnený terén a následne budú samovoľne vsakovať do pôdy. Navrhovaná činnosť neprodukuje odpadové vody.

IV.2.3. Odpady

Pri realizácii navrhovanej činnosti nedôjde k vzniku odpadov kategórie ostatné (O) alebo nebezpečné (N) v zmysle vyhl. MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov.

Účelom navrhovanej činnosti je úprava plochy vo vlastníctve navrhovateľa zásypaním terénu za použitia inertného materiálu. Uvedené odpady je možné použiť na povrchovú úpravu terénu až po udelení súhlasu miestne príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva na využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu podľa § 97 ods. 1 písm. s) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a následnom splnení podmienok, ktoré sú stanovené na využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu v zmysle § 20 vyhl. MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov.

IV.2.4. Zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, tepla a zápachu

Počas úprav pozemku bude dochádzať k vzniku hlukovej situácie predovšetkým v dôsledku súvisiacich činností charakterizujúcich navrhovanú činnosť. Zvýšená hlučnosť bude spojená s vlastnou realizáciou terénnych úprav pozemku. Zdrojom hluku bude predovšetkým nákladná doprava zabezpečujúca prepravu materiálu na úpravu pozemku a stavené zemné mechanizmy zabezpečujúce rozhrňanie navážky a konečnú úpravu terénu. Pôsobenie hluku bude časovo obmedzené počas vlastnej realizácie prác, hluk bude pôsobiť iba lokálne v priestore realizácie navrhovanej činnosti, jedná sa o hlukovú záťaž menšej intenzity i to časovo obmedzenú, iba na obdobie realizácie činnosti.

Hluková záťaž pochádzajúca z realizácie navrhovanej činnosti na najbližšie bývajúce obyvateľstvo, vzhľadom na polohu mimo obytnú zástavbu, nepredstavuje žiadne významné riziko.

Vibrácie, v priebehu realizácie navrhovanej činnosti, je možné charakterizovať ako lokálne obmedzené. Ich intenzita je minimálna a v žiadnom prípade nedosiahne hodnoty, ktoré by mohli mať akýkoľvek vplyv na životné prostredie a zdravie obyvateľov najbližších obývaných objektov. Navrhovaná činnosť svojím charakterom a kapacitou neznamená významný prírastok dopravy, resp. ostáva na úrovni, ako je existujúci v súčasnosti už vykonávanými činnosťami v zóne realizácie navrhovanej činnosti.

Navrhovaná činnosť nie je producentom žiadneho žiarenia, tepla a zápachu.

IV.2.5. Iné očakávané vplyvy, napríklad vyvolané investície

Iné očakávané vplyvy navrhovanej činnosti a ani vyvolané investície sa nepredpokladajú.

IV.3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie.

Navrhovaná činnosť nebude mať žiadny priamy vplyv a nebude zdrojom negatívnych vplyvov na životné prostredie, taktiež nedôjde k záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Realizácia činnosti neovplyvní súčasný krajinný obraz. Vzďialenosť významných ekosystémov od lokality navrhovanej činnosti je dostatočná, preto nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia súvisiaceho s navrhovanou činnosťou.

IV.4. Hodnotenie zdravotných rizík.

Charakter navrhovanej činnosti, ani jej sprievodné činnosti nie sú producentom žiadnych významných kontaminantov a faktorov, ktoré by mohli mať nepriaznivý dopad na zdravotný stav obyvateľstva.

Navrhovaná činnosť je lokalizovaná mimo zastavaného územia obce Tomášov.

Najbližším kontaktným obytným územím je okrajová časť zastavaného územia obce Tomášov, najbližšia obytná zástavba - domy sú vzdialené v najbližšom bode cca 500 m.

Navrhovaná činnosť neprichádza územne do konfliktu s obývaným územím, významné nepriaznivé vplyvy na najbližšie bývajúce obyvateľstvo sa nepredpokladajú.

Pri hodnotení zdravotných rizík je potrebné brať do úvahy súčasné zaťaženie územia a to najmä emisiami, hlukom z mobilných a stacionárnych zdrojov, prašnosťou a pod. Negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva, ani na kvalitu života, v súvislosti s navrhovanou prevádzkou sa na základe vyššie uvedených skutočností nepredpokladajú.

IV.5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti].

Realizácia navrhovanej činnosti neovplyvní záujmy ochrany prírody a krajiny. Posudzovaná lokalita nezasahuje do žiadneho chráneného územia a na predmetnom území platí prvý stupeň ochrany podľa § 12 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Chránené územia, navrhované územia európskeho významu a chránené vtáčie územia sú mimo dosahu aktivít spojených s realizáciou navrhovanej činnosti.

IV.6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia.

Počas realizácie navrhovanej činnosti sa neočakávajú žiadne negatívne vplyvy na biotopy, scenériu krajiny, vodu, pôdu, horninové prostredie, prvky ÚSES, CHKO a CHVO a biodiverzitu, nakoľko sa navrhovaná prevádzka týchto prvkov nedotýka a ani sa nenachádza na ich území ani v ich bezprostrednom okolí. Čo sa týka negatívnych vplyvov (prach, hluk...) na obyvateľstvo počas realizácie navrhovanej činnosti sa tieto vplyvy eliminujú dodržiavaním technických opatrení (pracovný čas, zamedzovanie prašnosti, udržiavanie čistoty a poriadku).

IV.6.1. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na horninové prostredie. Vzhľadom na vyššie uvedené nedôjde k narušeniu horninového prostredia ani geomorfologických pomerov. Geodynamické javy ani výskyt nerastných surovín neboli v predmetnom území identifikované.

IV.6.2. Vplyvy na ovzdušie

Závažný vplyv navrhovanej činnosti na ovzdušie v obytnej zóne sa z dôvodu jej umiestnenia nepredpokladá a taktiež nespôsobí významnejšiu zmenu kvality ovzdušia v dotknutom území, preto vplyv na kvalitu ovzdušia v hodnotenej lokalite možno hodnotiť ako málo významný.

IV.6.3. Vplyvy na podzemnú a povrchovú vodu

Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať negatívny dopad na žiadny vodný tok a ani nevyvolá osobitné vplyvy na povrchovú a podzemnú vodu.

IV.6.4. Vplyvy na pôdu

Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať negatívny vplyv na pôdu, nedôjde k záberu poľnohospodárskej pôdy. Pre jeho realizáciu nie je potrebné realizovať trvalé vyňatie z poľnohospodárskej pôdy.

IV.6.5. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Navrhovaná činnosť nespôsobí žiadne zmeny v biologickej rozmanitosti, štruktúre a funkcií ekosystémov a nebude mať negatívny vplyv na živočíšstvo, flóru a ich biotopy.

IV.6.6. Vplyvy na krajinu – štruktúru, a využívanie krajiny, krajinný obraz

Súčasná štruktúra krajiny širšieho záujmového územia predstavuje silne antropogénne pozmenenú urbánnu krajinu. Realizácia zámeru neovplyvní charakter daného územia, ani štruktúru a scenériu krajiny.

IV.6.7. Vplyvy na územný systém ekologickej stability, urbánny komplex a využívanie zeme

Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať priamy ani nepriamy vplyv na prvky regionálneho ÚSES, stavba nezasahuje do žiadneho z prvkov ÚSES. Prvky urbánneho komplexu (priemysel, služby, poľnohospodárstvo, rekreácia a pod.) a využívanie zeme nebudú realizáciou zámeru negatívne dotknuté.

IV.6.8. Vplyvy na kultúrne, historické pamiatky, paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V území dotknutom navrhovanou činnosťou sa nenachádzajú žiadne kultúrne a historické pamiatky, paleontologické náleziská, či významné geologické lokality, ktoré by mohli byť ovplyvnené realizáciou navrhovanej činnosti. Rovnako nepredpokladáme vplyvy ani na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy.

IV.6.9. Vplyvy na obyvateľstvo

Navrhovaná činnosť neprichádza územne do konfliktu s obývaným územím, priame vplyvy na najbližšie bývajúce obyvateľstvo nepredpokladáme. Vplyvy počas realizácie navrhovanej činnosti budú minimálne. Navrhovaná činnosť nebude zdrojom nadmerných emisií, hluku, kontaminácie pôdy, vody, ovzdušia a nebude mať negatívny vplyv na obyvateľov.

Navrhovaná činnosť nepredpokladá narušenie žiadnych kultúrnych hodnôt. Životný štýl a tradície obyvateľstva žijúceho v okolí plánovanej činnosti nebudú významnejšie ovplyvnené.

IV.6.10. Významnosť a časový priebeh vplyvov navrhovanej činnosti

Pre prehľadnosť vplyvov navrhovanej činnosti uvádzame očakávané vplyvy v nasledovnej tabuľke:

Ukazovateľ	Predpokladaný vplyv	Významnosť a časový priebeh
Pôda	Nepôjde o nový záber poľnohospodárskej pôdy	Bez vplyvu, pozitívny vplyv, trvalý
Horninové prostredie	Riziko úniku ropných látok zo zemných strojov a dopravných prostriedkov	Negatívny vplyv náhodný
Voda	Riziko úniku ropných látok zo zemných strojov a dopravných prostriedkov	Negatívny vplyv náhodný
Ovzdušie	Emisie a prašnosť z navrhovanej činnosti a dopravy (mimo obytnej zóny)	Negatívny vplyv významný, ale účinnými opatreniami na zamedzenie prašnosti málo významný, dočasný
Hluk a vibrácie	Hluk z navrhovanej činnosti a z dopravy (mimo obytnej zóny)	Negatívny vplyv významný, ale účinnými opatreniami na zamedzenie hluku a vibrácií málo významný, dočasný
Žiarenie a fyzikálne polia	Bez vplyvu	Bez vplyvu
Zápach, teplo	Bez vplyvu	Bez vplyvu
Odpadové hospodárstvo	Produkcia odpadov počas prevádzky	Bez vplyvu
Flóra a fauna	Nepredpokladá sa vplyv na chránené druhy rastlín a živočíchov	Bez vplyvu
Biodiverzita	Nepredpokladá sa vplyv na biodiverzitu	Bez vplyvu
Chránené územia	Nepredpokladá sa vplyv na sústavu NATURA 2000, územia chránené v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z.,	Bez vplyvu
Prvky ÚSES	Nebude narušená funkčnosť prvkov ÚSES	Bez vplyvu
Urbánny komplex	Činnosť nie je v rozpore s územným plánom obce	Pozitívny vplyv, trvalý
Obyvateľstvo	Vplyv na hospodárstvo	Pozitívny vplyv, trvalý
	Znečistenie ovzdušia prašnosťou a hluk z prevádzky a z dopravy	Negatívny vplyv, ale účinnými opatreniami na zamedzenie prašnosti a hluku málo významný, dočasný

IV.7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice.

Vzhľadom na charakter, umiestnenie a rozsah navrhovanej činnosti sa nepredpokladá jej vplyv presahujúci hranice Slovenskej republiky.

IV.8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území (so zreteľom na druh, formu a stupeň existujúcej ochrany prírody, prírodných zdrojov, kultúrnych pamiatok).

Medzi vyvolané súvislosti patria všetky aktivity a s nimi spojené okolnosti, ktoré vzniknú v kontexte s realizáciou činnosti v prírodnom, sociálnom i hospodárskom prostredí.

Navrhovaná činnosť nevyvoláva žiadny významný nárast zaťaženia územia. Vzhľadom k polohe navrhovanej činnosti v hodnotenom priestore a pri dodržaní odporúčaných navrhnutých opatrení navrhovaná činnosť nevyvolá žiadne ďalšie známe súvislosti.

IV.9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.

Na základe analýzy vplyvov navrhovanej činnosti neočakávame významné nepredvídané riziká, ktoré by mohli ohroziť zdravie ľudí alebo poškodiť životné prostredie.

Charakter navrhovanej činnosti nedáva predpoklad k vytvoreniu nových neznámych rizík spojených s realizáciou činnosti. Špeciálne preventívne alebo bezpečnostné opatrenia nie sú potrebné.

IV.10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie.

Účelom navrhovaných opatrení je predchádzať, zmierniť, minimalizovať alebo kompenzovať vplyvy činnosti, ktoré môžu vzniknúť počas realizácie navrhovanej činnosti. Počas realizácie je potrebné dôsledne dodržiavať platné technologické, bezpečnostné a protipožiarne predpisy, ako i všeobecne záväzné predpisy a normy.

Na zmiernenie nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie sa navrhujú nasledovné opatrenia:

- práce vykonávať s použitím všetkých dostupných prostriedkov a technológií na zamedzenie zvýšenia sekundárnej prašnosti počas realizácie činnosti,
- zabezpečiť a v priebehu realizácie dodržiavať bezpečnostné predpisy pri manipulácii s ropnými látkami, kontrolovať stav mechanizmov,
- po ukončení navážky realizovať terénne úpravy,
- pri terénnych úpravách použiť výlučne inertné odpady kategorizované ako odpad:

02 04 01 zemina z čistenia a prania repy

17 01 03 škridly a obkladový materiál a keramika

17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06

17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03

17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05

- vylúčiť práce počas nočného klúdu.

IV.11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.

V prípade, že by sa navrhovaná činnosť v záujmovej lokalite nerealizovala, bolo by dané územie, vzhľadom na terénne depresie naďalej len ťažko využiteľné na poľnohospodárske účely.

Realizovaním navrhovanej činnosti, ktoré pokladáme za environmentálne, ekonomicky vhodné a technicky realizovateľné, vznikne plocha, ktorá bude využívaná na poľnohospodársku činnosť navrhovateľa.

IV.12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi.

Navrhovaná činnosť bude realizovaná na pozemkoch vedených v operáte katastra ako orná pôda pre poľnohospodársky využívané plochy. Navrhovaná činnosť je v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou obce Tomášov.

IV.13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov.

Predložený zámer komplexne hodnotí vplyv navrhovanej činnosti na životné prostredie v navrhovanej lokalite. Význam očakávaných vplyvov bol vyhodnotený vo vzťahu k povahe a rozsahu navrhovanej činnosti, miestu vykonávania navrhovanej činnosti, s prihliadnutím najmä na pravdepodobnosť vplyvov, veľkosť, trvanie a frekvenciu.

Na základe získaných výsledkov možno konštatovať, že navrhovaná činnosť v posudzovanom území neprináša významné environmentálne dopady, pre ktoré by bolo potrebné stanoviť ďalší postup hodnotenia vplyvov na životné prostredie.

Odporúčame proces posudzovania vplyvov na životné prostredie navrhovanej činnosti ukončiť na úrovni zisťovacieho konania

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie (vrátane porovnania s nulovým variantom).

Navrhovaná činnosť v dvoch variantoch rieši spätnú rekultiváciu poľnohospodárskej pôdy v k. ú. Tomášov. Na dotknutých pozemkoch prebiehala v minulom storočí ťažba štrku a pozemok ostal po ukončení ťažby nezrekultivovaný. Do vyťaženého priestoru sa začal neriadeným spôsobom naväzať rôzny odpad. Cieľom rekultivačného projektu je uvedenie pozemku do stavu umožňujúceho jeho poľnohospodárske využívanie prostredníctvom technickej (zahrňujúcej odstránenie odpadu) a biologickej rekultivácie.

Variant 1

Parcelné čísla.: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2, 1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376.

Projektovaný rozsah: 148 972 m²

Celkové množstvo materiálu (odpadov) potrebných na rekultiváciu: 550 000 m³ (cca. 825 000 ton materiálu na povrchovú úpravu terénu).

Variant 2

Parcelné čísla: 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402/1,2,1403, 1404/1, 1404/2, 1405, 1252, 1250, 1251/1,2,3,4, 1374, 1375, 1376, 1377/2, 1377/3, 1378/1, 1378/2, 1378/3, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387/1, 1388/2, 1388/1, 1388/2, 1389, 1390/1, 1390/2, 1391, 1392, 1393, 1394.

Projektovaný rozsah: 451 498 m²

Celkové množstvo materiálu (odpadov) potrebných na rekultiváciu: 750 000 m³ (cca. 1 125 000 ton materiálu na povrchovú úpravu terénu).

Oba navrhované varianty počítajú s využitím nasledovných druhov odpadov:

02 04 01 zemina z čistenia a prania repy

- 17 01 03 škridly a obkladový materiál a keramika
- 17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06
- 17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03
- 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05

Nulový variant

V prípade nerealizácie navrhovanej činnosti ostane riešené územie v súčasnom stave so súčasnými vstupmi a výstupmi do životného prostredia, nepodporí sa opätovné využitie územia a jeho environmentálne prospešné zhodnotenie.

V.1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.

Súbor kritérií na výber optimálneho variantu bol zvolený na základe zhodnotenia daností posudzovaného územia tak, aby dopad na životné prostredie bol minimálny a efekt rekultivácie poľnohospodárskej pôdy maximálny. Pre vyhodnotenie dopadov optimálneho variantu boli vyhodnotené vplyvy na životné prostredie počas realizácie navrhovanej činnosti a kvalitatívny a kvantitatívny efekt rekultivácie poľnohospodárskej pôdy.

V.2. Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.

Navrhovaný variant č. 2, vzhľadom na predpokladané vplyvy na životné prostredie, environmentálny prínos a možnosti navrhovateľa, hodnotíme ako optimálny. Navrhovaná činnosť je vzhľadom na svoj rozsah a pozitívne pôsobenie žiadúca z dôvodu, že vytvára predpoklady optimálneho využívania potenciálu poľnohospodárskej pôdy.

V.3. Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.

Návrh optimálneho variantu nie je v rozpore so schváleným funkčným využitím, podľa platného Územného plánu obce Tomášov a je vzhľadom na umiestnenie, prístupové komunikácie a vzťah k predmetnému pozemku vhodný.

Realizácia tohto riešenia negatívne neovplyvní žiadnu zo zložiek životného prostredia. Ekologický prínos navrhovanej činnosti bude mať dlhodobý efekt, najmä čo sa týka optimálneho využitia poľnohospodárskej pôdy.

VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia

Súčasný stav územia dotknutého navrhovanou činnosťou dokumentujú nasledovná snímka:

**VII.
Doplňujú
ce
informáci
e
k zámeru**

VII.1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer, a zoznam hlavných použitých materiálov.

- Projekt poľnohospodárskej rekultivácie k. ú. Tomášov, Spätná rekultivácia poľnohospodárskej pôdy, Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy Bratislava, Gagarinova 10, 827 13 Bratislava, 02/2007
- Atlas inžiniersko-geologických máp SSR, SGÚ-GÚDŠ, katedra IG PFUK Bratislava 1989
- Geobotanická mapa ČSSR, SSR, kolektív, VEDA SAV 1986
- Správa o stave životného prostredia SR v roku 2016 MŽP SR, SAŽP Bratislava

- Atlas krajiny Slovenskej republiky. MŽP SR, Bratislava, 2002, Esprit spol. s r.o. Banská Štiavnica, 2002
- Atlas SSR. SAV, SÚGK, Bratislava, 1980
- Európsky významné biotopy na Slovensku, ŠOP SR Banská Bystrica
- Kolektív, 2001: Kvalita povrchových vôd na Slovensku (r. 2000-2001), SHMÚ Bratislava
- Katalóg biotopov Slovenska, Daphne, 2002
- Mazúr E., Lukniš M.: Geomorfologické jednotky 1:500 000, Atlas SSR, SAV, 1980

Ďalšie zdroje použitých informácií:

- www.shmu.sk
- www.sazp.sk
- www.enviroportal.sk
- www.enviro.gov.sk
- www.tomasov.sk
- www.geology.sk
- www.ssc.sk
- www.nppc.sk
- www.vupop.sk

Právne predpisy

- Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
- Vyhláška MŽP SR č. 372/2015 Z. z. o skládkovaní odpadov a dočasnom uskladnení kovovej ortuti v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 137/2010 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

VII.2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru.

- Odborné stanovisko Pôdnej služby č. 1196/105-2016, Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave, Odbor pôdna služba, Gagarinova 10, 827 13 Bratislava
- Rozhodnutie č. Výst. 181-434-16To z 18.05.2016 - povolenie terénnych úprav, Obec Tomášov, 1.Mája 5, 900 44 Tomášov, spoločný stavebný úrad v Tomášove,
- Stanovisko č. 686/2016 z 14.07.2016, Obec Tomášov, 1.Mája 5, 900 44 Tomášov,
- Okresný úrad Senec, pozemkový a lesný odbor, Hurbanova 21, 903 01 Senec, Stanovisko č. OU-SC-PLO-2016/9035/Str z 15.12.2016,

VII.3. Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

V predloženom zámere sú spracované všetky v súčasnosti dostupné informácie o postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

V rámci prípravy navrhovanej činnosti bola vykonaná v máji a júni 2019 obhliadka lokality vrátane biomonitoringu.

Ďalšie informácie pre spracovanie zámeru boli čerpané z odbornej literatúry, prieskumov a hodnotení týkajúcich sa danej lokality z verejne dostupných zdrojov.

Na základe zistených skutočností bol spracovaný zámer. Zámer je spracovaný po štruktúrálnej stránke v zmysle Prílohy č. 9 zákona č. 24/2006 Z .z. Údaje v Zámere komplexne opisujú a vyhodnocujú predpokladané vplyvy projektu.

Zámer bude ďalej predložený na zisťovacie konanie podľa zák. č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Tomášov, august 2019

IX. Potvrdenie správnosti údajov

IX.1. Spracovatelia zámeru.

Ing. Patrick Lutter, Mestská 8, 831 03 Bratislava, tel.: 0903206424, e-mail: patrick.lutter@gmail.com

IX.2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

---

Ing. Patrick Lutter, spracovateľ zámeru

Jozef Herics, predseda, Poľnohospodárske družstvo v Tomášove